

Biuletyn

informacyjny

8/2018

Konsument ma wiedzieć

Unijne zasady znakowania żywności: składnik podstawowy

Zielony prąd

Nowe formy wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii

Kredyty klęskowe krok po kroku

Warunki uzyskania kredytu klęskowego

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Sezon na owoce i warzywa

Polska
smakuje

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

W numerze:

MRiRW

Kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi	4
Podział czynności	
Plan dla wsi	8
Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych	9
Narodowy Pokaz Koni Czystej Krwi Arabskiej	12
Sezon na owoce i warzywa	13
Przeciw nieuczciwym praktykom handlowym	15
Konsument ma wiedzieć	16
Unijne zasady znakowania żywności: składnik podstawowy	
Program azotanowy dla ochrony wód	18
Zielony prąd	21
Nowe formy wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii	
Nowe inwestycje w spółkach	25

ARiMR

Kredyty kłaskowe krok po kroku	26
Warunki uzyskania kredytu kłaskowego	
Nowa forma pomocy	27
Refundacja części kosztów poniesionych na walkę z ASF dla producentów świń	
Razem łatwiej	28
Od 30 lipca do 14 września 2018 r. oddziały regionalne ARiMR przyjmują wnioski w ramach działania Tworzenie grup producentów i organizacji producentów finansowanego z budżetu PROW 2014-2020	
ARiMR odpowiada	29
na pytania dotyczące wsparcia dla młodych rolników	
Z pierwszej ręki	32

KOWR

Państwowe grunty na półmetku roku	34
Dobre wyniki handlu zagranicznego mięsem	36

Zdaniem ministra

Jan Krzysztof Ardanowski, minister rolnictwa i rozwoju wsi

Szanowni Państwo!

Żniwa są już poza nami. To był trudny rok dla rolników – najpierw nadmiar wody a później jej brak. Straty spowodowane przez suszę są duże. Najgorsze jednak jest to, że wiele samorządów zwlekało z wnioskami do wojewodów o powołanie komisji szacujących straty, a następnie z przekazywaniem protokołów z tych szacunków. Od lat wiadomo, że nie może być uruchomiony żaden mechanizm pomocowy bez podsumowania strat we wszystkich województwach. Opozycja doskonale o tym wie, bo przez osiem lat jej rządów nie raz zdarzały się też sytuacje związane ze stratami powstałymi w gospodarstwach rolnych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. Doskonale też wie, że nie ma takich mechanizmów, które pozwalałyby, w obowiązującym porządku prawnym, na pełną rekompensatę poniesionych strat. Zgodnie z unijnym prawodawstwem pomoc może być przyznana wówczas, gdy straty będą wynosiły co najmniej 30 procent. Straty nie mogą też być zrekompensowane w wysokości większej niż 70 procent, a w przypadku terenów o niekorzystnych warunkach

gospodarowania w wysokości większej niż 80 procent.

Tegoroczna susza bezwzględnie natomiast wypunktowała wszystkie błędy związane z gospodarką wodną. Trudności związane z suszą nie wynikają jedynie z braku opadów. Na to składa się szereg czynników. Przede wszystkim mamy dziesięcioletnie zaniedbania i błędy wynikające z traktowania melioracji jedynie jako działań związanych z odwadnianiem wszystkiego co się da. Tymczasem melioracje to regulowanie stosunków wodnych. O tym już bardzo dawno zapomnieliśmy i teraz nie mamy wody do nawadniania w okresach małej ilości opadów. Nie były odtwarzane systemy melioracyjne i nie dbano o utrzymanie ich w odpowiednim stanie. Likwidowano też naturalne, małe oczka wodne, bo przeszkadzały na polu. Brak małej i dużej retencji, wszystko to razem sprawia, że skutki wysokich temperatur i braku opadów są coraz dotkliwsze i generują coraz większe straty. W ramach „Planu dla wsi”, w ramach filaru ochrony, państwo będzie wprowadzało rozwiązania mające na celu poprawę retencji wód.

Uważam, że w tej sprawie niezbędny jest pewien konsensus polityczny, bo niezbędna do wykonania praca liczona jest na kolejne dekady.

Kwestia suszy, to także nierozdzielnie związana z nią kwestia powszechności ubezpieczeń upraw i zwierząt gospodarskich. Mamy zarejestrowanych w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ponad 1,3 mln gospodarstw, czyli tytułu potencjalnych ubezpieczonych. Tylko przy powszechności ubezpieczeń jest szansa na większą ich dostępność poprzez niższe składki i tym samym na większą ich skuteczność w przypadku wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, a te jak widzimy, zdarzają się coraz częściej.

Wspomniana liczba gospodarstw wyraża też pewną specyfikę struktury naszego rolnictwa. Dominują w nim gospodarstwa rodzinne,

w większości mało związane z rynkiem. Dlatego rozszerzamy możliwości sprzedaży produktów pochodzących z gospodarstw w ramach rolniczego handlu detalicznego. Sprzedaż nie tylko na terenie gospodarstwa i na targach, ale także do gospodarstw agroturystycznych, lokalnych stołówek i restauracji czy hoteli, pozwoli na zwiększenie zainteresowania taką formą dostarczenia do większej liczby konsumentów. Większość z nas ceni sobie lokalne smaki i specjały. Coraz częściej poszukujemy żywności lokalnej, która nie jest produkowana przemysłowo, lecz w sposób tradycyjny, w gospodarstwie.

To rozdrobnienie gospodarstw jest naszą szansą na rynku. Nie będziemy konkurencyjni dla krajów Ameryki Łacińskiej takich jak Argentyna czy Brazylia, ani też dla takich państw z naszego regionu jak Federacja Rosyjska czy Ukraina. W mojej ocenie szansą dla nas jest żywność najwyższej jakości, żywność lokalna, tradycyjna i pochodząca z rolnictwa ekologicznego. Żywność wysokiej jakości to żywność, która nie jest anonimowa, która kojarzy się ludziom ze zdrowiem, kulturą i tradycją wytwarzania a także regionem. Ten kierunek będziemy bardzo mocno wspierać.

Nie zapominamy także o trwającym wyścigu w świecie techniki i technologii. W tej ostatniej dziedzinie połączyliśmy siły resortu rolnictwa z resortem nauki i szkolnictwa wyższego oraz Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego. Powstanie Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych. Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych to projekt Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji SGGW. To nowoczesny budynek dydaktyczno-laboratoryjny przeznaczony do prowadzenia działalności naukowej w zakresie nauk o żywieniu człowieka oraz powiązanych z nimi działań wdrożeniowych i edukacyjnych. W przyszłości wyposażony będzie w unikatową aparaturę laboratoryjną umożliwiającą prowadzenie badań na poziomie światowym. Istotnym zadaniem

będzie jak najszybsze wdrażanie naukowych osiągnięć bezpośrednio do praktyki.

Ścisła współpraca naukowców i praktyków przyniesie szereg korzyści. Liczę na to również w odniesieniu do rozwoju hodowli koni w Polsce. Odbył się jubileuszowy 40. Narodowy Pokaz Koni Arabskich Czystej Krwi. W wyjątkowym roku, roku 100. lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, pokaz ten odbył się na terenie Torów Wyścigów Konnych na Służewcu w Warszawie. Historia koni jest nierozdzielnie związana z naszą historią. Doniosłe zwycięstwa polskiego oręza, w których konie odegrały decydującą rolę – w czasie potopu szwedzkiego, w wiktorii wiedeńskiej oraz w czasie wojny polsko-bolszewickiej pamiętamy wszyscy. Wszyscy też mamy niejako zaszczerpioną od urodzenia miłość do tych szlachetnych zwierząt. Uważam, że konie powinny nas łączyć, a nie dzielić. Poprosiłem kilka osób z tego środowiska, by wsparły mnie swoją wiedzą. Powstanie nowa Rada ds. Rozwoju Hodowli Koni w Polsce. Zaprosiłem do współpracy przewodniczącego Polskiego Związku Hodowców Koni Pawła Mazurka, dyrektora Stadniny Ogierów w Gnieźnie Andrzeja Matławskiego, prezesa Stadniny Koni Nowe Jankowice Andrzeja Mandeckiego, prezesa Polskiego Klubu Wyścigów Konnych Tomasza Chalimoniuka oraz Jerzego Białoboka, byłego prezesa Stadniny Koni Arabskich w Michałowie i Annę Stojanowską, która w Agencji Nieruchomości Rolnych nadzorowała hodowlę koni arabskich. Jestem przekonany, że członkowie Rady pomogą mi w określeniu najlepszych kierunków rozwoju hodowli koni w Polsce. Ten rozwój dobrze wpisuje się także w przedstawiony przez premiera Mateusza Morawieckiego „Plan dla wsi”. Warto pamiętać, że całe otoczenie hodowli, tzw. przemysł koński to wiele różnorodnych miejsc pracy, to potężny rynek. Konie są wykorzystywane nie tylko w hodowli czy w jeździectwie ale także w coraz liczniejszych szkołach jazdy konnej, w hipoterapii i w gospodarstwach agroturystycznych.

KIEROWNICTWO MINISTERSTWA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

PODZIAŁ CZYNNOŚCI

Jan Krzysztof Ardanowski
Minister rolnictwa i rozwoju wsi

- Odpowiada za realizację polityki Rządu w dziedzinie rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych.
- Sprawuje bezpośredni nadzór nad Gabinetem Politycznym Ministra.
- Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach objętych zakresem działania Departamentu Finansów, Departamentu Nadzoru Właścielskiego, Departamentu Prawno-Legislacyjnego, Departamentu Promocji i Jakości Żywności, Departamentu Współpracy Międzynarodowej, Biura Kontroli, Biura Ministra oraz Biura Prasowego, w szczególności dotyczące:
 - ✓ planowania i dysponowania środkami finansowymi w częściach budżetowych 32, 33 i 35 oraz środkami finansowymi pochodzącymi z funduszy UE przeznaczonymi na rozwój rolnictwa, obszarów wiejskich i rynków rolnych,
 - ✓ projektowania rozwiązań systemowych oraz stosowania instrumentów finansowych dotyczących rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych,
 - ✓ systemu zbierania danych rachunkowych gospo-

darstw rolnych (FADN) oraz działalności agencji łącznikowej do spraw FADN,

- ✓ ubezpieczeń majątkowych,
- ✓ realizacji zadań związanych z wykonywaniem praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach, w których uprawnienia te zostały przekazane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie przepisów o zasadach zarządzania mieniem państwowym,
- ✓ funkcjonowania obsługi prawno-legislacyjnej,
- ✓ informacji i promocji dotyczącej rolnictwa, rozwoju wsi i rynków rolnych,
- ✓ rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych,
- ✓ statystyki rolnej oraz Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej,
- ✓ monitorowania sytuacji podaży-popytu na rynkach rolnych,
- ✓ jakości handlowej żywności,
- ✓ rolnictwa ekologicznego,
- ✓ koordynacji uczestnictwa we Wspólnej Polityce Rolnej,
- ✓ uczestnictwa w pracach organów Unii Europejskiej (UE),
- ✓ dwustronnej i wielostronnej współpracy z zagranicą,
- ✓ przeprowadzania kontroli oraz załatwiania skarg, wniosków i petycji,
- ✓ obowiązków Ministra wobec organów władzy publicznej i administracji rządowej,
- ✓ realizacji uprawnień określonych w przepisach o fundacjach,
- ✓ informowania opinii publicznej o polityce prowadzonej przez Ministra oraz informowania Kierownictwa Ministerstwa o społecznym odbiorze tej polityki.

- Nadzoruje działalność:
 - ✓ Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych,
 - ✓ Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa,
 - ✓ instytutów badawczych w zakresie wykonywania przez nie praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach kapitałowych.

- Udziela zgody na dokonanie czynności prawnej w zakresie rozporządzenia mieniem, jeżeli z przepisów wynika obowiązek uzyskania takiej zgody, w szczególności udziela zgody na dokonanie przez państwową osobę prawną czynności prawnej w przypadkach i zakresie określonym w przepisach ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1182).
- Wykonuje zadania kierownika jednostki organizacyjnej:
 - ✓ w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.), któremu podlega bezpośrednio pełnomocnik do spraw ochrony informacji niejawnych,
 - ✓ w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.), któremu podlega bezpośrednio audytor wewnętrzny kierujący Zespołem Audytu Wewnętrznego w Biurze Dyrektora Generalnego.
- Wykonuje zadania administratora w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016 r., str. 1), któremu podlega bezpośrednio Inspektor Ochrony Danych.

Szymon Giżyński
Sekretarz stanu – Pełnomocnik Rządu do spraw
działań związanych z wystąpieniem
afrykańskiego pomoru świń na terytorium
Rzeczypospolitej Polskiej

- Zastępuje Ministra w czasie jego nieobecności.
- Odpowiada za współpracę z Sejmem i Senatem Rzeczypospolitej Polskiej.
- Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach objętych zakresem działania Departamentu Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii oraz Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin, w szczególności dotyczące:
 - ✓ weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego,
 - ✓ ochrony zdrowia zwierząt,
 - ✓ jakości i higieny pasz,
 - ✓ ochrony zwierząt oraz hodowli zwierząt gospodarskich,
 - ✓ weterynaryjnej kontroli granicznej,
 - ✓ stosowania oraz obrotu produktami leczniczymi weterynaryjnymi i wyrobami stosowanymi w medycynie weterynaryjnej,
 - ✓ hodowli roślin i nasiennictwa,
 - ✓ ochrony roślin i jakości zdrowotnej materiału biologicznego,
 - ✓ ochrony zasobów genowych oraz roślin zmodyfikowanych genetycznie,
 - ✓ środków ochrony roślin, nawozów i nawożenia,
 - ✓ udziału Polski w pracach organów UE tworzących prawo wspólnotowe w zakresie spraw fitosanitarnych,
 - ✓ koordynacji spraw związanych z zarządzaniem azotanami w środowisku rolniczym.
- Wykonuje zadania określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 września 2016 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw działań związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 1546).
- Nadzoruje działalność:
 - ✓ Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych,
 - ✓ Inspekcji Weterynaryjnej,
 - ✓ Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt,
 - ✓ Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej,
 - ✓ Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
 - ✓ Polskiego Klubu Wyścigów Konnych.

Tadeusz Romańczuk Sekretarz stanu

- Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach objętych zakresem działania Departamentu Gospodarki Ziemi oraz Departamentu Rynków Rolnych, w szczególności dotyczące:
 - ✓ gospodarki ziemi i wspierania przemian struktury agrarnej,
 - ✓ rewindykacji nieruchomości rolnych,
 - ✓ ochrony gruntów rolnych,
 - ✓ geodezji rolnej,

- ✓ melioracji i inżynierii wodnej,
- ✓ kształtowania infrastruktury technicznej wsi,
- ✓ wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym koordynacji spraw związanych z wykorzystaniem biomasy na cele energetyczne,
- ✓ zestawiania potrzeb jednostek podległych lub nadzorowanych na niektóre wydatki majątkowe,
- ✓ regulacji rynków rolnych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- ✓ funkcjonowania oraz rozwoju spółdzielczości rolniczej i grup producentów rolnych,
- ✓ rozwoju i restrukturyzacji przetwórstwa rolno-spożywczego,
- ✓ rozwoju rynków rolnych oraz struktur wspierających sprzedaż krajowych towarów rolno-spożywczych,
- ✓ prowadzenia rejestrów działalności regulowanej w zakresie wyrobów tytoniowych, spirytusowych i winiarskich.

- Nadzoruje realizację przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa spraw objętych zakresem działania Departamentu Gospodarki Ziemi oraz Departamentu Rynków Rolnych.

Rafał Romanowski Podsekretarz stanu

- Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach objętych zakresem działania Departamentu Spraw Społecznych i Oświaty Rolniczej oraz Departamentu Zarządzania Kryzysowego, Spraw Obronnych i Ochrony Informacji Niejawnych, w szczególności dotyczące:
 - ✓ podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców obszarów wiejskich,
 - ✓ zakładania i prowadzenia szkół i placówek rolniczych,

- ✓ zabezpieczenia społecznego rolników,
- ✓ ochrony dziedzictwa kulturowego wsi,
- ✓ aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców wsi,
- ✓ rozwoju przedsiębiorczości oraz rynku pracy w rolnictwie i na wsi,
- ✓ bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ✓ współpracy ze związkami zawodowymi, organizacjami społeczno-zawodowymi rolników oraz samorządem rolniczym, w tym nadzoru nad działalnością Krajowej Rady Izb Rolniczych,
- ✓ funkcjonowania systemu zarządzania bezpieczeństwem informacji oraz ochrony danych osobowych,
- ✓ zarządzania kryzysowego i spraw obronnych,
- ✓ ochrony informacji niejawnych.

- Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach objętych zakresem działania Biura Administracyjno-Budżetowego w zakresie budowy, eksploatacji i wdrażania systemów e-administracji i innych systemów związanych z informatyzacją administracji rządowej w działach administracji rządowej kierowanych przez Ministra.

- Nadzoruje działalność:

- ✓ Centralnej Biblioteki Rolniczej im. Michała Oczapowskiego,
- ✓ Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,

- ✓ Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej,
- ✓ szkół i placówek rolniczych.

Ryszard Zarudzki Podsekretarz stanu

- Określa zadania do realizacji oraz nadzoruje ich wykonanie w sprawach objętych zakresem działania Departamentu Płatności Bezpośrednich, Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Departamentu Strategii, Analiz i Rozwoju oraz Biura Pomocy Technicznej, w szczególności dotyczące:

- ✓ płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego,
- ✓ funkcjonowania Zintegrowanego Systemu Zarządzania i Kontroli,
- ✓ wymogów wzajemnej zgodności w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,

- ✓ programowania i wykorzystania środków z funduszy UE na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich,
- ✓ koordynacji spraw ochrony środowiska na obszarach wiejskich,
- ✓ tworzenia i funkcjonowania systemu doradztwa rolniczego,
- ✓ rozwoju nauki,
- ✓ określania priorytetów badawczych i badawczo-wdrożeniowych,
- ✓ udziału w pracach dotyczących reform Wspólnej Polityki Rolnej oraz analiz wpływu polityk UE i polityk krajowych na rolnictwo i obszary wiejskie,
- ✓ koordynacji realizacji krajowych strategii rozwoju oraz strategii EUROPA 2020,
- ✓ koordynacji i nadzoru na poziomie krajowym wdrażania i funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich,
- ✓ wykorzystania środków z pomocy technicznej przeznaczonych na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich.

- Nadzoruje działalność:

- ✓ Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- ✓ Centrum Doradztwa Rolniczego,
- ✓ instytutów badawczych, z wyłączeniem spraw w zakresie wykonywania przez nie praw z tytułu posiadanych akcji i udziałów w spółkach kapitałowych,
- ✓ wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego.

Monika Rzepecka Dyrektor generalny

Zapewnia warunki funkcjonowania Ministerstwa oraz organizację pracy dla prawidłowej realizacji zadań

określonych przez Ministra poprzez sprawowanie bezpośredniego nadzoru nad działalnością wszystkich komórek organizacyjnych w Ministerstwie, w szczególności w sprawach:

- ✓ organizacji Ministerstwa,
- ✓ zarządzania zasobami ludzkimi,
- ✓ szkoleń i rozwoju zawodowego pracowników,
- ✓ zamówień publicznych,
- ✓ administracyjno-budżetowych,
- ✓ administrowania siecią teleinformatyczną,
- ✓ audytu wewnętrznego.

Traci moc podział czynności w Kierownictwie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 lipca 2018 r., znak: BDG. org. 0100.36.2018

Większe dofinansowanie do paliwa rolniczego

W celu zmniejszenia kosztów w gospodarstwach rolnych, zwiększone zostanie wsparcie finansowe do zakupu paliwa rolniczego używanego przy uprawie pól i hodowli bydła.

Utworzenie Narodowego Holdingu Spożywczego

Dla stabilizacji rynków rolnych utworzony zostanie Narodowy Holding Spożywczy, który będzie alternatywą dla firm przejętych w ramach prywatyzacji na początku okresu transformacji. Zapewniony zostanie organizacyjny i właścicielski udział rolników-producentów rolnych w firmach Holdingu.

Większa sprzedaż bezpośrednia i rolniczy handel detaliczny

Zapewnienie rolnikom, szczególnie z mniejszych gospodarstw, bezpośredniego udziału w rynku konsumenckim poprzez rozszerzenie sprzedaży detalicznej i rolniczego handlu detalicznego.

Zdrowa polska żywność

Zwiększona zostanie pomoc w rozwoju produkcji żywności wysokiej jakości, szczególnie ekologicznej, tradycyjnej i regionalnej, która ma stać się rozpoznawalnym znakiem polskiego rolnictwa. Wprowadzone zostanie oznakowanie produktów wolnych od GMO.

Wsparcie rolnictwa na terenach górskich

W celu lepszego wykorzystania użytków zielonych nastąpi wsparcie hodowli bydła mięsnego, kóz i owiec. Dla terenów górskich wdrożona zostanie specjalna polityka.

Przeciw suszy

Przeciwdziałając suszy i innym zmianom klimatycznym wdrożony zostanie program poprawy żyzności gleb, w tym wapnowania, oraz zwiększona zostanie retencja wód wraz z wprowadzeniem systemu nawodnień w rolnictwie.

Polskie pasze

W celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego Polski oraz wsparcia ochrony gleb, białko paszowe z zagranicy będzie sukcesywnie zastępowane białkiem z produkcji krajowej.

Rolnictwo dla ekologii

Podjęte zostaną działania mające na celu wsparcie wykorzystania surowców rolniczych w przemyśle oraz nastąpi rozwinięcie odnawialnych źródeł energii (OZE) w rolnictwie, które są przyjazne środowisku i akceptowane społecznie.

Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych

W Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie powstanie Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych. Inwestycja zostanie sfinansowana w części ze środków budżetowych.

– Centrum, które powstanie będzie na miarę nie tylko Polski, ale i świata – podkreślił rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego profesor Wiesław Bielawski.

Wartość projektu wynosi ponad 100 mln zł, z czego 40 mln zł będzie pochodziło ze środków budżetowych. Umowę, umożliwiającą przekazanie środków budżetowych na budowę Centrum, w obecności ministra rolnictwa i rozwoju wsi Jana Krzysztofa Ardanowskiego, podpisali w sierpniu br. wiceprezes Rady Ministrów, minister nauki i szkol-

nictwa wyższego Jarosław Gowin oraz rektor SGGW prof. dr hab. Wiesław Bielawski. Uroczystość ta była także okazją do zaprezentowania nowoczesnych laboratoriów Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji.

Wicepremier Jarosław Gowin powiedział, że wielką siłą polskiego rolnictwa, polskich produktów żywnościowych jest ich tradycyjny charakter, ale zaznaczył, że w obszarze przemysłu rolniczego trwa wyścig technologiczny.

– W tym wyścigu Polska nie za-

mierza zostawać z tyłu – podkreślił wicepremier i zapewnił, że Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi będą konsekwentnie wspierać polskich uczonych i uczelnie rolnicze po to, żeby dorobek polskich naukowców służył rozwojowi przemysłu rolniczego, rozwojowi rolnictwa, ale także rozwojowi całego życia społecznego.

– Polska ma być symbolem dobrego smaku, a polska nauka musi wspierać sektor rolny we wprowadzaniu nowych rozwiązań w zakresie żywności i sposobu żywienia – podkreślił podczas uroczystości minister Jan Krzysztof Ardanowski i przypomniał, że rolnictwo jest bardzo ważnym elementem Strate-

Umowę, umożliwiającą przekazanie środków budżetowych na budowę Centrum Nauk Żywnościowych, w obecności ministra rolnictwa Jana Krzysztofa Ardanowskiego, podpisali wicepremier Jarosław Gowin i rektor SGGW prof. dr hab. Wiesław Bielawski

gii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych to projekt Wydziału Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji SGGW. To nowoczesny budynek dydaktyczno-laboratoryjny przeznaczony do prowadzenia działalności naukowej w zakresie nauk o żywieniu człowieka oraz powiązanych z nimi działań wdrożeniowych i edukacyjnych. W przyszłości wyposażony będzie w unikatową aparaturę laboratoryjną umożliwiającą prowadzenie badań na poziomie światowym.

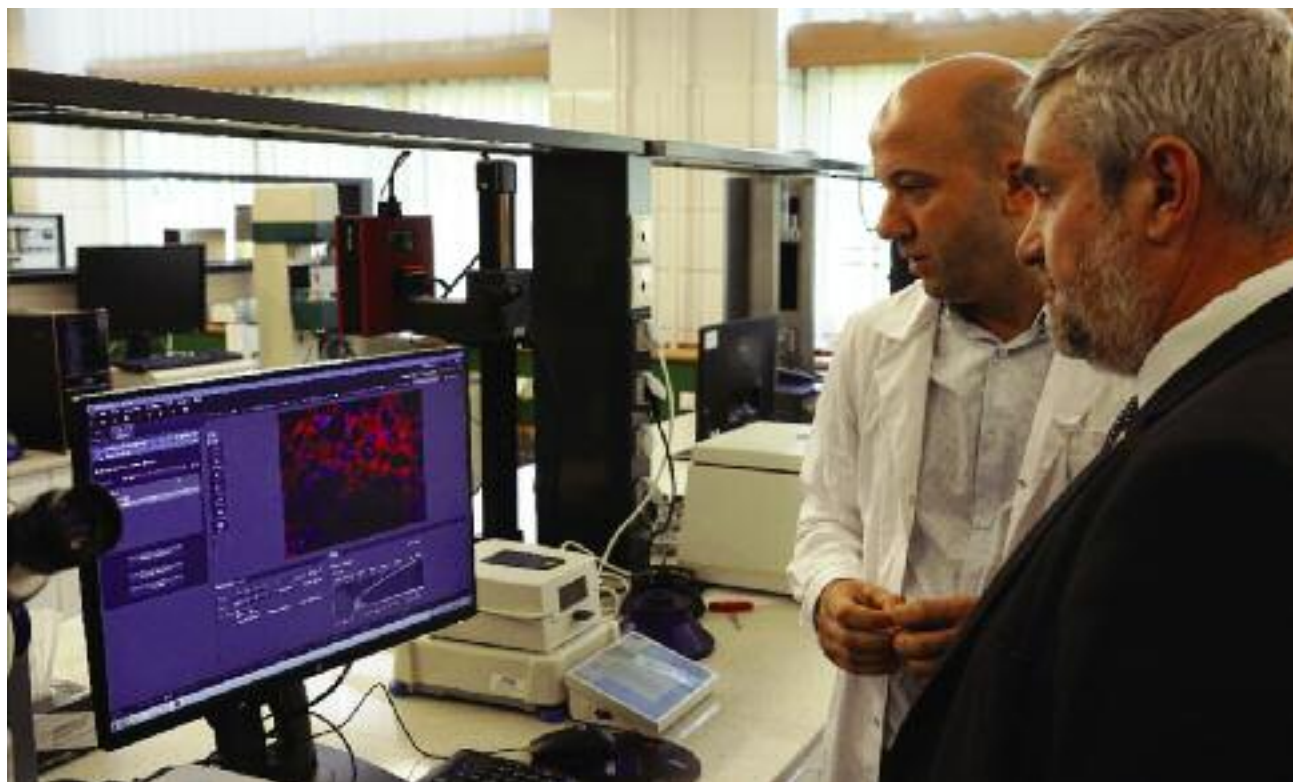
Zadaniem Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych, jako wiodącej instytucji naukowo-dydaktyczno-wdrożeniowej, jest rozwój kierunków badań, których wyniki będą miały zastosowanie w rozwiązywaniu problemów żywieniowo-zdrowotnych polskiego społeczeństwa, poprzez zmniejszenie skali występowania chorób dietozależnych w populacji polskiej, co przyniesie kon-

kretnie efekty zdrowotne, społeczne i ekonomiczne. Dzięki wynikom tych badań wczesna dietoprofilaktyka przyczyni się do zmniejszenia ryzyka występowania chorób metabolicznych, które są jedną z najczęstszych przyczyn zgonów, a ich skalę w Polsce i na świecie określa się na 38 mln zgonów rocznie.

Konieczność podejmowania działań zmniejszających skalę występowania chorób dietozależnych uzasadniają również wydatki publiczne poniesione na ich leczenie: w 2013 roku 3,8 mln pacjentów z tymi schorzeniami objęto opieką medyczną wartą 10,5 mld złotych. Szacuje się, że całkowite koszty związane z leczeniem chorób dietozależnych wzrosną z obecnych 42 mld zł rocznie do 93,0 mld zł w 2030 roku, przy czym samo leczenie otyłości i jej powikłań pochłonie ok. 25% budżetu przeznaczonego na ochronę zdrowia. Dla zmniejszenia wymiaru tych niekorzystnych dla polskiej populacji da-

nych konieczna jest również modyfikacja oferty rynkowej produktów żywnościowych, których innowacyjne receptury opracowane będą w planowanej inwestycji.

Istotną zaletą Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych jest holistyczne podejście do koniecznej zmiany sposobu żywienia Polaków: specjaliści z zakresu żywności i żywienia będą prowadzić tutaj fizykochemiczne badania żywności, kształtować jej prozdrowotny profil, ale też projektować skuteczne interwencje żywieniowe. Takie podejście pozytywnie wpłynie na poprawę skuteczności edukacji prozdrowotnej, która skierowana będzie na efektywne upowszechnianie zasad prawidłowego żywienia oraz terapii schorzeń dietozależnych, i oparta na rzetelnych i innowacyjnych wynikach badań z obszaru interdyscyplinarnej nauki o żywieniu człowieka. Działanie i misja Innowacyjnego Centrum Nauk Żywnościowych zorientowane będą na

Centrum Nauk Żywnościowych to nowoczesny budynek dydaktyczno-laboratoryjny, który w przyszłości zostanie wyposażony w unikatową aparaturę laboratoryjną, umożliwiającą prowadzenie badań na światowym poziomie

człowieka, zasoby surowcowe i produktowe oraz inteligentny transfer wyników badań i technologii do polskiego systemu żywienia i żywnościowego, co przyczyni się do wzrostu zaufania konsumentów do żywności oraz doprowadzi do poprawy zdrowia polskiego społeczeństwa.

Innowacyjne Centrum Nauk Żywnościowych będzie instytucją naukowo-dydaktyczną, wszechstronnie kształcącą profesjonalistów

z zakresu żywienia człowieka, dietytyki, ochrony zdrowia, projektowania żywności spełniającej najwyższe standardy jakości i bezpieczeństwa, a jednocześnie spełniającej oczekiwania i preferencje konsumentów, realizując tym samym ideę holistycznego podejścia do nauk o żywieniu człowieka i ich aplikacyjnego charakteru.

Jest to projekt inwestycyjny o wartości 62 milionów złotych. Projekt utworzenia Innowacyjnego Cen-

trum Nauk Żywnościowych przewiduje wybudowanie nowego wielofunkcyjnego budynku dydaktycznego o powierzchni ok. 7,5 tys. m kw., w którym zlokalizowanych będzie między innymi 15 sal dydaktycznych, 11 laboratoriów z 10 pracowniami i 2 halami oraz sala konferencyjna z zapleczem.

SGGW/Biuro Prasowe MRiRW

☎ 22 623 18 38

Zdjęcia: SGGW, archiwum MRiRW

Studenci SGGW przed pałacem rektorskim

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego jest najstarszą rolniczą szkołą wyższą w Polsce i czwartą tego typu uczelni w Europie.

Jej początki sięgają 1816 roku i są związane z utworzeniem Instytutu Agronomicznego. Natomiast Wydział Nauk o Żywieniu Człowieka i Konsumpcji powstał w 1977 roku, jako pierwsza w Polsce i w Europie Środkowo-Wschodniej placówka akademicka w zakresie nauki o żywieniu człowieka i nauk konsumenckich, która stała się wzorem dla innych ośrodków naukowo-dydaktycznych, zarówno w kraju, jak i za granicą. Obecnie Wydział ten jest jedną z nielicznych w Polsce instytucji naukowo-dydaktycznych, której profil dydaktyczny, w tym edukacyjny, oraz bada-

nia naukowe koncentrują się na:

- żywieniowych uwarunkowaniach zdrowia i jakości życia w wybranych subpopulacjach,
- optymalizacji postępowania dietetycznego w profilaktyce i terapii różnych schorzeń,
- rozwiązaniach techniczno-technologicznych sprzyjających innowacyjności i konkurencyjności producentów żywności,
- kształtowaniu jakości sensorycznej, wartości odżywczej oraz bezpieczeństwa zdrowotnego żywności,
- rozwoju rynku żywności w Polsce w kontekście zmian zachowań konsumentów i spożycia żywności,
- ochronie i edukacji konsumentów na rynku żywności.

Narodowy Pokaz Koni Czystej Krwi Arabskiej

Polska obchodzi w tym roku 100-lecie odzyskania niepodległości po 123 latach zaborów. Ta wyjątkowa rocznica sprawiła, że jubileuszowy 40. Narodowy Pokaz Koni Czystej Krwi Arabskiej odbył się na terenie historycznego Toru Wyścigów Konnych Służewiec w Warszawie.

Wydarzenie to zgromadziło czołówkę najpiękniejszych i najcenniejszych koni arabskich z państwowych i prywatnych stadnin.

– Kochamy konie. Jesteśmy z nich dumni i głęboko nosimy je w sercu. Tylko od naszej zbiorowej mądrości zależy, jak będziemy umieli ten ogromny zasób wykorzystać dla polskiej wsi, dla polskiego rolnictwa, dla naszego narodu, dla jego wspólnoty, dla dobra Polski – mówił podczas uroczystości minister Jan Krzysztof Ardanowski, podkreślając, że konie powinny nas łączyć, a nie dzielić.

W ciągu trzech dni Pokazu zaprezentowanych zostało około stu wyjątkowych koni. Były one oceniane przez międzynarodowych sędziów w klasach wiekowych, osobno klacze, osobno ogiery, a spośród najlepszych wyróżniony został Narodowy Czempion.

Wydarzenie adresowane było nie tylko do miłośników koni, ale rów-

Konie powinny nas łączyć, a nie dzielić – podkreślał, w czasie uroczystości na terenie Toru Wyścigów Konnych na Służewcu, minister Jan Krzysztof Ardanowski

niez do całych rodzin. Na terenie Wyścigów Konnych Służewiec można było ciekawie spędzić czas. Oprócz Narodowego Pokazu oraz gonitw przygotowano dodatkowe atrakcje zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych. Jedną z nich było spotkanie z polską żywnością wysokiej jakości. Każdy ze zwiedzających mógł skosztować polskich tradycyjnych i ekologicznych produktów.

Narodowy Pokaz był także doskonałą okazją do przypomnienia wyjątkowej roli i pozycji koni w polskiej tradycji. Od najdawniejszych czasów największe zwycięstwa pol-

skiego oręza były możliwe dzięki wykorzystaniu tych szlachetnych zwierząt. Od największych bitew pod Cedynią, pod Grunwaldem, pod Kłuszynem po odsiecz wiedeńską z husarią na czele. W bliższych nam czasach to polska kawaleria uchroniła Europę od komunizmu, zwyciężając w wojnie polsko-bolszewickiej. Konie były też wiernymi towarzyszami polskich ułanów w wojnie obronnej w 1939 r.

Biuro Prasowe

☎ 22 623 18 38

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Wydarzenie zgromadziło czołówkę najpiękniejszych i najcenniejszych koni arabskich z państwowych i prywatnych stadnin

**Polska
smakuje**

Sezon na owoce i warzywa

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi prowadzi szeroko zakrojoną kampanię promocyjno-informacyjną dotyczącą zwiększenia popytu na owoce i warzywa sezonowe. Zorganizowanych zostało dziesięć wakacyjnych targów owocowo-warzywnych w największych polskich miastach. Wspiera je kampania edukacyjno-informacyjna w prasie, radiu i telewizji.

Polska jest potentatem w produkcji owoców i warzyw, ale ich spożycie jest wciąż bardzo niskie. Dlatego trzeba podkreślać wielkie walory zdrowotne owoców i warzyw, które spełniają bardzo ważną rolę w procesie odżywiania. Są one głównym źródłem substancji regu-

lujących przemianę materii u człowieka. Należą do tzw. żywności funkcjonalnej, czyli takiej, której udowodniono korzystny wpływ na jedną albo więcej funkcji organizmu ponad efekt odżywczy. Poprawiają stan zdrowia, wpływają na lepsze samopoczucie i zmniejszają ryzyko wielu chorób. Niewątpliwie należy zwiększać spożycie owoców i warzyw, szczególnie przez dzieci i osoby starsze.

Liczni pośrednicy i stosowane przez nich narzuty sprawiają, że możliwość kupna owoców i warzyw sezonowych dla wielu osób jest ograniczona. Dla części społeczeństwa są one po prostu za drogie. Oferta

Działania te przybliżają jednocześnie elementy wprowadzonego przez premiera Mateusza Morawieckiego i ministra Jana Krzysztofa Ardanowskiego Planu dla wsi, który m. in. przewiduje rekonstrukcję rynku i znaczne skrócenie drogi produktów rolnych „od pola do stołu”, „od producenta do konsumenta”.

Obecnie rolnicy sprzedawać mogą zarówno płody rolne, jak i przetworzone już produkty we własnych gospodarstwach lub na niezadaszonych targowiskach.

Kampania zachęcać będzie rolników do sprzedaży bezpośredniej, a konsumentów do zwiększenia zakupów wprost od producentów.

Kampania zachęca rolników do sprzedaży bezpośredniej a konsumentów do zwiększenia zakupów wprost od producenta

Polska jest potentatem w produkcji owoców...

bezpośredniej sprzedaży jest zatem szczególnie interesująca dla klientów, którzy poszukują dobrych, świeżych produktów i to w dobrej cenie, bez dodatkowych narzutów. Nie bez znaczenia jest też fakt, że pieniądze wpływają od razu do kieszeni rolnika.

Rozszerzone możliwości sprzedaży bezpośredniej dają szansę głównie mniejszym gospodarstwom rolnym, które ze względu na niewielką produkcję mają trudności w funkcjonowaniu na rynku. Dobrze pojęty konsumencki patriotyzm to wspieranie tego co polskie i tym sa-

mym wpływanie na nasz wzrost gospodarczy.

Świadomy wybór będzie wówczas, kiedy będzie podana konkretna, rzetelna informacja. Klienci sieci handlowych mają prawo do informacji o kraju pochodzenia produktu oraz do jego właściwego oznakowania.

Nie bez znaczenia jest fakt, że bezpośredni zakup produktów rolnych gwarantuje znajomość miejsca pochodzenia i warunków wytwarzania, a także świeżość i wysoką wartość odżywczą, gdyż pozbawione są konserwantów używanych w trakcie

długiego transportu i magazynowania w łańcuchu dostaw.

Sezonowość przetwórstwa, szczególnie owoców, sprawia, że stanowią one jedną z głównych grup surowców poddawanych procesowi zamrażania w skali masowej. Stosowanie procesu mrożenia jest jedną z optymalnych metod przechowywania produktów roślinnych. Podkreślić trzeba, że wartość odżywcza mrożonek jest zbliżona do wartości świeżych owoców. Ich nieocenioną zaletą jest dostępność przez cały rok. Dla współczesnych, żyjących w ciągłym pośpiechu ludzi, niezwykle ważnym czynnikiem jest szybkość przygotowywania potraw z mrożonek.

Podobnie rzecz ma się z przetworami z warzyw i owoców sezonowych. Lato można zamknąć w słoiku. Poprzez przedstawianie prostych i szybkich przepisów kulinarnych kampania zachęca do maksymalnego wykorzystywania zakupionych od rolników produktów rolnych. Spożywanie tych charakterystycznych dla naszej szerokości geograficznej – lokalnych, a jednocześnie najzdrowszych i najsmaczniejszych produktów, to także przyczynek do nie ulegania modom na produkty egzotyczne.

Reasumując, kampania MRiRW ma na celu zainteresowanie społeczeństwa bezpośrednim zakupem sezonowych warzyw i owoców poprzez wskazanie szeregu korzyści płynących z takiego postępowania.

Dla rolników to zachęta do podejmowania sprzedaży bezpośredniej i organizowania się w samodzielne grupy działania, tak żeby ograniczając koszty operacyjne łatwiej docierać do konsumentów, szczególnie tych zamieszkujących wielkie aglomeracje miejskie.

Departament Promocji i Jakości Żywności

☎ 22 623 16 32

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

i warzyw, ale ich spożycie jest wciąż bardzo niskie. Kampania przypomina o walorach zdrowotnych owoców i warzyw

Przeciw nieuczciwym praktykom handlowym

31 lipca br. Rada Ministrów przyjęła przedłożony przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi projekt ustawy *o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi*.

Wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności jest jednym z priorytetów Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Obecna struktura rynku rolno-żywnościowego sprawia, że jest on szczególnie podatny na stosowanie nieuczciwych praktyk, tj. zachowań, które rażąco odbiegają od dobrego postępowania handlowego oraz są sprzeczne z zasadą dobrej wiary i uczciwego obrotu, a także są jednostronnie stosowane przez jednego partnera handlowego wobec jego kontrahenta.

Nieuczciwe praktyki handlowe mogą być stosowane przez każdą ze stron relacji biznesowych i na każdym etapie łańcucha dostaw. Ważne jest, aby w łańcuchu dostaw towarów rolno-spożywczych wszyscy jego uczestnicy mieli poczucie funkcjonowania na tych samych zasadach, bez względu na ich potencjał ekonomiczny.

Widząc potrzebę poprawy kształtowania relacji w łańcuchu dostaw żywności Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowało projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Przedstawiony projekt ma na celu wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk handlowych w całym łańcu-

chu dostaw surowców rolnych i żywności. W łańcuchu dostaw żywności to najczęściej rolnicy stanowią najsłabsze ogniwo i są narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych przez podmioty o większej sile przetargowej i potencjale ekonomicznym.

W łańcuchu dostaw towarów rolno-spożywczych to najczęściej rolnicy są narażeni na stosowanie nieuczciwych praktyk handlowych

Na podstawie już obowiązujących przepisów rolnicy, jako dostawcy produktów rolno-spożywczych, nie mogą zgłaszać zawiadomień o stosowaniu nieuczciwych praktyk handlowych do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ze względu na brak spełnienia istniejących kryteriów, tj.:

- progu dotyczącego wartości ob-

rotów realizowanych między dostawcą a nabywcą wynoszącego 50 000 zł;

- obrotu w wysokości 100 000 000 zł w przypadku obrotu nabywcą lub dostawcą, który stosował praktykę nieuczciwie wykorzystując przewagę kontraktową.

Ponadto rolnicy, z obawy przed ujawnieniem swoich danych, co może skutkować utratą kontraktów i pogorszeniem stosunków handlowych z nabywcą, nie zgłaszają zawiadomień do UOKiK.

Celem projektowanej ustawy jest objęcie wszystkich relacji handlowych pomiędzy dostawcą a nabywcą poprzez rezygnację z powyższych kryteriów, ponieważ obecne progi są zbyt wysokie i powodowały nadmierne zawężenie sytuacji, względem których obowiązująca obecnie ustawa miała zastosowanie.

Poszerzono także krąg podmiotów uprawnionych do zgłoszenia zawiadomienia o podejrzeniu stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową – z zainteresowanego przedsiębiorcy na ogół obywateli. Zrezygnowano z obowiązku zgłaszania na piśmie takiego zawiadomienia. Zapewniono też anonimowość stronie skarżącej, jeśli chodzi o dane osobowe i treść zawiadomienia. Wyeliminuje to „czynnik strachu”, ponieważ dostawcy produktów rolno-spożywczych, z obawy ujawnienia swoich danych w procesie postępowania nie zgłaszają zawiadomień do Prezesa UOKiK.

Nowe przepisy umożliwią Prezowi UOKiK zlecenie kontroli Inspekcji Handlowej w toku postępowań na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi na zasadach analogicznych do obowiązujących w przypadku kontroli prowadzonych przez pracowników UOKiK.

Przepisy ustawy będą miały zastosowanie do umów nabycia zawartych od dnia wejścia w życie tej ustawy oraz do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy i kontynuowanych po dniu jej wej-

ścia w życie. Prezes UOKiK, wydając w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy decyzję, o uznaniu praktyki za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową, w przypadku umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy i kontynuowanych, nie nakłada kary pieniężnej, jeżeli strona w wyznaczonym przez Prezesa Urzędu terminie, nie krótszym niż 14 dni, zaprzestała stosowania praktyki naruszającej zakaz.

Departament Rynków Rolnych

☎ 22 623 18 45

Zdjęcie: fotolia

Konsument ma wiedzieć

Unijne zasady znakowania żywności: składnik podstawowy

29 maja 2018 r. zostało opublikowane rozporządzenie wykonawcze Komisji Europejskiej (UE) w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, w odniesieniu do reguł dotyczących wskazywania kraju lub miejsca pochodzenia podstawowego składnika środka spożywczego.

lub sugerujące kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego, a pochodzenie składnika podstawowego jest inne.

Kraj lub miejsce pochodzenia podstawowego składnika podaje

W przepisach tego rozporządzenia wprowadzono definicję *składnika podstawowego*. Składnik podstawowy to składnik lub składniki, które stanowią więcej niż 50% tego środka spożywczego lub które są na ogół kojarzone przez konsumenta z nazwą tego środka spożywczego i w odniesieniu do których jest wymagane w większości przypadków oznaczenie ilościowe. Takim składnikiem jest przykładowo mięso w wyrobach mięsnych czy też mleko w przetworach mlecznych.

Rozporządzenie UE określa zasady podawania w oznakowaniu informacji o pochodzeniu składnika podstawowego. Zgodnie z przepi-

Rozporządzenie UE określa zasady podawania w oznakowaniu informacji o pochodzeniu składnika podstawowego

sami informacje takie podaje się w przypadku, gdy podmiot odpowiedzialny za oznakowanie produktu umieści na opakowaniu w jakiegokolwiek formie (w postaci oświadczeń, ilustracji, symboli lub wyrażen, odnoszących się do miejsc lub obszarów geograficznych) informacje odnoszące się

się jako odniesienie do jednego z następujących obszarów geograficznych:

- „UE”, „spoza UE” lub „UE oraz spoza UE”;
- region lub jakiegokolwiek inny obszar geograficzny w obrębie kilku państw członkowskich lub w obrębie państw trzecich;

- państwo (-a) członkowskie lub państwo (-a) trzecie;
- region lub jakkolwiek inny obszar geograficzny w obrębie państwa członkowskiego lub w obrębie państwa trzeciego lub- kraj lub miejsce pochodzenia zgodnie z obowiązującymi, szczegółowymi przepisami unijnymi mającymi zastosowanie do danego podstawowego składnika lub składników np. przepisy dotyczące owoców i warzyw.

Powyższe wskazania wydają się skomplikowane, lecz ich zastosowanie w praktyce, rozpatrując konkretny przykład, z pewnością nie będzie budziło tylu wątpliwości. Przy czym ułatwieniem jest też możliwość przedstawienia w oznakowaniu pochodzenia składnika podstawowego również za pomocą następującego, ogólnego oświadczenia: *(nazwa podstawowego składnika – nie pochodzi / nie pochodzą z (kraj lub miejsce pochodzenia środka spożywczego) lub przy użyciu innego podobnego sformułowania o takim samym znaczeniu dla konsumenta. Rozporządzenie stosuje się od 1 kwietnia 2020 r.*

W związku z wieloma wątpliwościami państw członkowskich co do stosowania przepisów odnoszących się do informowania konsumentów o pochodzeniu środków spożywczych (przepisy rozporządzenia (WE) nr 1169/2011 i rozporządzenia (UE) nr 2018/775) Komisja Europejska zadeklarowała, że do 1 kwietnia 2020 r. zostaną opracowane z udziałem państw członkowskich wytyczne do tych przepisów. Dlatego też informujemy, że wątpliwości odnoszące się do wymagań, zawartych w omawianym rozporządzeniu, można zgłaszać do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na adres email: sekretariat.pj@minrol.gov.pl. Zostaną one wykorzystane podczas dyskusji nad wytycznymi do rozporządzenia.

■ Przykłady oznakowania

Wyjaśnianie pochodzenia składnika podstawowego ma miejsce tylko w sytuacji, gdy w oznakowaniu produktu jest podana informacja o kraju/miejscu pochodzenia całego produktu na zasadzie dobrowolnej czy też obowiązkowej.

- Jeżeli w oznakowaniu sera dojrzewającego jest informacja *wyprodukowano w Polsce*, a mleko, z którego zrobiono ser pochodzi z inne-

Informacje o pochodzeniu składnika podstawowego muszą być podane w tym samym polu widzenia co kraj lub miejsce pochodzenia całego produktu

go kraju niż Polska, np. z Niemiec – w oznakowaniu będzie trzeba podać informację taką jak np.: – „*mleko z Niemiec*” albo napisać ogólną informację tj.: „*mleko nie pochodzi z Polski*”. Informacje te muszą być podane w tym samym polu widzenia co kraj/miejsce pochodzenia całego produktu.

- Jeżeli w oznakowaniu produktu *Szynka konserwowa* jest komunikat *kraj pochodzenia Polska*, a mięso pochodziło z innego kraju, np. z Danii – w oznakowaniu należy umieścić informację tj. np. – *mięso z Danii* albo *mięso jest innego pochodzenia niż pochodzenie produktu*. Gdy na takim produkcie producent napisze *wyprodukowano w UE*, to nawet jeżeli mięso jest z Danii nie trzeba będzie wyjaśniać szczegółowo – z odniesieniem do kraju – jego pochodzenia.

- Jeżeli w oznakowaniu soku jabłkowego umieszczony zostanie komunikat np. *wyprodukowano w Polsce* i jabłka będą pochodziły z Polski – to nie musimy wyjaśniać pochodzenia jabłek, natomiast gdyby pochodziły z krajów trzecich to możemy napisać *jabłka pochodzą spoza UE* albo, tak jak wyżej, podać ogólną informację *jabłka nie pochodzą z Polski*. W sytuacji, gdyby jabłka pochodziły zarówno z UE jak i spoza UE, przepis do-

puszcza ogólną informację *jabłka z UE* oraz *spoza UE*.

Wyjątki:

Komisja Europejska ustanowiła wyjątek od powyższej zasady. Przepisy rozporządzenia UE nr 2018/775 nie dotyczą sytuacji, gdy nazwy geograficzne zostały wskazane w nazwach zwyczajowych produktów. Uznano, że nazwy zwyczajowe są znane konsumentom i na przykład nikt nie wyobraża sobie, że kupując „fasolkę po bretońsku” nabył produkt pochodzący z Bretanii.

Departament Promocji i Jakości Żywności

☎ 22 623 16 32

Zdjęcia: fotolia

*nr 2018/775 z dnia 28 maja 2018 r. ustanawiające zasady stosowania art. 26 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011.

Program azotanowy dla ochrony wód

Ustawa z 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* w miejsce dotychczasowego wyznaczania obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (tzw. OSN), wprowadziła dla prowadzących produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której są przechowywane odchody zwierzęce (nawozy naturalne) lub stosowane nawozy zawierające azot, obowiązek realizowania tzw. programu azotanowego.

Program ten wprowadzony został w drodze rozporządzenia Rady Ministrów z 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, a jego wymagania obowiązują od 27 lipca 2018 r. Odrębne terminy dotyczą:

- sporządzania planu nawożenia azotem, które zaczną obowiązywać 1 stycznia 2019 r.,
- dostosowania miejsc do przechowywania nawozów naturalnych do wymogów określonych w programie azotanowym, które zaczną obowiązywać:

✓ podmioty prowadzące chów lub hodowlę zwierząt gospodarskich w liczbie mniejszej lub równiej 210 DJP po 31 grudnia 2024 r.

Oczekiwany efektem programu azotanowego jest osiągnięcie dobrego stanu wód poprzez dostosowanie praktyk rolniczych do rosnących wymagań środowiskowych.

Wymagania programu azotanowego obejmują:

- sposoby i warunki rolniczego wykorzystania nawozów zawierających azot,
- terminy, w których dozwolone jest rolnicze wykorzystanie nawozów zawierających azot,
- warunki przechowywania nawozów naturalnych (odchodów zwierzęcych), w tym powierzchnie i pojemności urządzeń do ich przechowywania,

- zasady planowania prawidłowego nawożenia azotem,
- sposób dokumentowania realizacji programu azotanowego.

Program azotanowy określa również odległości od wód powierzchniowych, w jakich nie stosuje się nawozów zawierających azot oraz wa-

- stosowania nawozów za pomocą urządzeń aplikujących je bezpośrednio do gleby, albo
- podzielenia pełnej dawki nawozów co najmniej na 3 równe dawki, przy czym odstęp między zastosowaniem tych dawek nawozu nie może być krótszy niż 14 dni.

Podmioty prowadzące produkcję rolną, w tym działy specjalne produkcji rolnej oraz działalność, w ramach której stosowane są nawozy zawierające azot, a posiadające gospodarstwo rolne o powierzchni powyżej 100 ha użytków rolnych, lub uprawiające uprawy intensywne na gruntach ornych na powierzchni powyżej 50 ha, lub utrzymujący obsadę większą niż 60 DJP według stanu średniorocznego, zobowiązane zostały do opracowania planu nawożenia azotem. Pozostałe podmioty, które nie mają tego obowiązku, stosują nawozy w takich dawkach, aby nie przekraczać maksymalnych ilości azotu działającego ze wszyst-

Rodzaj gruntów	Rodzaj nawozów	
	Nawozy azotowe mineralne i nawozy naturalne płynne	Nawozy naturalne stałe
Grunty orne	1 marca – 20 października	1 marca – 31 października
Grunty orne na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 2 do Programu	1 marca – 15 października	
Grunty orne na terenie gmin objętych wykazem stanowiącym załącznik nr 3 do Programu	1 marca – 25 października	
Uprawy trwałe	1 marca – 31 października	1 marca – 30 listopada
Uprawy wieloletnie		
Trwałe użytki zielone		

W programie azotanowym wskazane zostały terminy, w których możliwe jest stosowanie na gruntach rolnych nawozów zawierających azot – terminy te zostały przedstawione w tabeli.

Terminy stosowania nawozów na gruntach ornych, określone w tabeli, nie dotyczą podmiotów, które będą zakładać uprawy jesienią po późno zbieranych przedplonach, buraku cukrowym, kukurydzy lub późnych warzywach. Dopuszczalna dawka azotu w wieloskładnikowych nawozach dla zakładanych upraw nie może przekroczyć dawki 30 kg N/ha, przy czym należy szczegółowo udokumentować termin zbioru, datę stosowania nawozu, zastosowane nawozy i ich dawkę oraz termin siewu jesiennej uprawy. Ponadto podmioty, które nie mogły dokonać zbiorów lub nawożenia azotem z uwagi na niekorzystne warunki pogodowe, w szczególności nadmierne uwilgotnienie gleby, będą mogły stosować nawozy do 30 listopada. Terminów określonych w tabeli nie stosuje się do nawożenia upraw pod osłonami oraz upraw kontenerowych.

runki rolniczego wykorzystania nawozów zawierających azot na terenach o dużym nachyleniu. W zależności od rodzaju nawozu, spadku terenu oraz rodzaju wód powierzch-

W PROW 2014-2020 przewidziano wsparcie na zakup nowych maszyn i urządzeń do aplikowania nawozów naturalnych

niowych, odległości, w których nie stosuje się nawozów zawierających azot, wynoszą od 5 do 25 m. Przy czym, jeżeli na gruntach rolnych występuje uprawa roślin, odległości mogą zostać zmniejszone o połowę w przypadku:

kich źródeł dla upraw w plonie głównym. Ponadto, jeżeli podmiot, który nie jest obowiązany do opracowania planu nawożenia azotem, opracuje taki plan, stosuje dawki nawozów zgodnie z opracowanym planem nawożenia azotem.

W programie azotanowym określone zostały również zasady dokumentowania realizacji jego wymagań oraz terminy jej przechowywania.

W zakresie warunków przechowywania nawozów naturalnych (odchodów zwierzęcych) w programie azotanowym wskazano między innymi, że nawozy naturalne przechowuje się w bezpieczny dla środowiska sposób, zapobiegający przedostawaniu się odcieków do wód i gruntu. Pojemność zbiorników na płynne nawozy naturalne powinna umożliwiać ich przechowywanie przez okres 6 miesięcy, natomiast powierzchnia miejsc do przechowywania stałych nawozów naturalnych powinna umożliwiać ich przechowywanie przez okres 5 miesięcy. Ponadto możliwe jest czasowe, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia utworzenia każdej z przył, przechowywanie obornika bezpośrednio na gruntach rolnych (z wyłączeniem pomiotu ptasiego, którego nie przechowuje się bezpośrednio na gruncie przez cały rok), przy czym:

- przyły lokalizuje się poza zagłębieniami terenu, na możliwie płaskim terenie, o dopuszczalnym spadku do 3%, w miejscu niepiaszczystym i niepodmokłym, w odległości większej niż 25 m od linii brzegu wód powierzchniowych, pasa morskiego i ujęć wód, jeżeli nie ustanowiono strefy ochronnej na podstawie przepisów ustawy z 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne*;
- lokalizację przyły oraz datę złożenia obornika w danym roku na danej działce zaznacza się na mapie lub szkicu działki, które przechowuje się przez okres 3 lat od dnia zakończenia przechowywania obornika;
- obornik na przyłie ponownie przechowuje się w tym samym miejscu po upływie 3 lat od dnia zakończenia uprzedniego przechowywania obornika.

Pomoc dla gospodarstw w związku z wdrożeniem działań inwestycyjnych programu azotanowego szacowana jest na ok. 1,3 mld zł. W nowej ustawie *Prawo wodne* Rząd przewidział potrzebę finansowania przedsięwzięć związanych z wdrożeniem programu azotanowego, poprzez instrumenty zwrotne,

walnych operacji. Poziom refundacji wyniesie 50% kosztów kwalifikowanych (60% w przypadku młodych rolników). Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi i na jedno gospodarstwo rolne wyniesie do 100 tys. zł. Nabór wniosków w ramach ww. operacji planowany jest w grudniu 2018 r.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 przewidziano także ukierunkowanie pomocy na doposażenie gospodarstw z produkcją zwierzęcą m.in. w płyty lub zbiorniki do przechowywania nawozów naturalnych lub pasz soczystych

zgodnie z regulacjami dotyczącymi pomocy publicznej, przede wszystkim ze środków Narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz uzupełniająco ze środków PROW 2014-2020. Uruchomienie ww. pomocy powinno nastąpić jeszcze w 2018 r.

W ramach PROW 2014-2020 przewidziana jest realizacja instrumentu w wysokości 157,8 mln zł, która pozwoli na ukierunkowanie pomocy na doposażenie gospodarstw z produkcją zwierzęcą, w płyty lub zbiorniki do przechowywania nawozów naturalnych lub pasz soczystych oraz na zakup nowych maszyn i urządzeń do aplikowania nawozów naturalnych. Pomoc będzie przyznawana w formie refundacji części kosztów kwalifiko-

Ponadto, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi planuje od 2018 r. przeprowadzanie szkoleń dla doradców i rolników z obowiązkowych i dobrowolnych zasad ochrony wód przed azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.

Pełna treść rozporządzenia Rady Ministrów z 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu (Dz. U. z 2018 r. poz. 1339) dostępna jest pod adresem: <http://www.dziennikustaw.gov.pl/du/2018/1339/1>.

Departament Hodowli i Ochrony Roślin

☎ 22 623 21 51

Zdjęcia: fotolia

Zielony prąd

Nowe formy wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii

Opublikowana pod koniec czerwca br. ustawa z 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 1276), wprowadza szereg zmian w zasadach wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Zmiany te, oprócz zapewnienia pełnej zgodności przepisów ustawy z 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2017 r. poz. 1148, z późn. zm.) z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej, mają również na celu doprecyzowanie niektórych przepisów oraz uproszczenie i zwiększenie wsparcia przede wszystkim dla małych instalacji OZE.

■ Większa moc mikro i małych instalacji

Ważną zmianą z punktu widzenia możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w rolnictwie i przez mieszkańców obszarów wiejskich jest zmiana definicji mikroinstalacji i małej instalacji określająca wielkość tych instalacji. W przypadku mikroinstalacji zwiększeniu uległa moc zainstalowa-

na elektryczna z 40 kW do 50 kW oraz osiągalna moc cieplna z 120 kW do 150 kW. Zmiana ta pozwala na większe wykorzystanie zasobów energetycznych na własne potrzeby w ramach tzw. „energetyki prosumenckiej”, o której pisaliśmy w „Biuletynie” nr 7-8/2016.

W przypadku małej instalacji maksymalna moc zainstalowa-

na elektryczna uległa zwiększeniu z 200 kW do 500 kW oraz osiągalna moc cieplna z 600 kW do 900 kW. Zmiana ta związana jest z wprowadzeniem dla małych instalacji nowego instrumentu wsparcia w postaci stałych cen, o którym szerzej w dalszej części artykułu.

■ Doprecyzowanie przepisów dotyczących wykorzystania biomasy pochodzenia rolniczego

Do 1 lipca 2018 r. weszły w życie przepisy wprowadzające definicję biomasy pochodzenia rolniczego, rozumianej jako biomasa pochodząca z upraw energetycznych, a także odpady lub pozostałości z produkcji rolnej oraz przemysłu przetwarzającego jej produkty. Nowa definicja oraz wymóg dla przedsiębiorstw energetycznych spalających biomasę, ma na celu utrzymania

nie możliwości zagospodarowania na cele energetyczne nadwyżek biomasy pochodzącej z sektora rolnospożywczego. Nowy wymóg w tym zakresie polega na zastosowaniu minimalnego udziału biomasy pochodzenia rolniczego w łącznej ilości biomasy wykorzystanej do wytworzenia energii elektrycznej, który zgodnie z art. 60a ust. 2 ustawy o *odnawialnych źródłach energii*, wynosi odpowiednio:

- 85% – dla instalacji spalania wielopaliwowego oraz dedykowanych instalacji spalania wielopaliwowego o mocy zainstalowanej elektrycznej wyższej niż 5 MW;
- 10% – dla dedykowanych instalacji spalania biomasy oraz układów hybrydowych o mocy zainstalowanej elektrycznej wyższej niż 20 MW.

Przepisy art. 60a ust. 2 oraz znowelizowany art. 44 ust. 3 pkt 7 ustawy o *odnawialnych źródłach energii* znajdują zastosowanie do energii elektrycznej wytworzonej od 1 lipca 2018 r.

■ Pomoc publiczna

W zakresie pomocy publicznej najważniejsze zmiany w ustawie o *odnawialnych źródłach energii* zostały wprowadzone w art. 39 oraz dodanym nowym art. 39a i dotyczą stosowania pomocy w ramach aukcyjnego systemu wsparcia oraz nowych rodzajów wsparcia przewidzianych w art. 70a ust. 1 i 2. Zgodnie z nowymi zasadami, pomoc publiczna przyznana na pokrycie nakładów inwestycyjnych instalacji odnawialnego źródła energii (tzw. pomoc inwestycyjna), po mniejszą cenę, wynikającą z oferty złożonej przez wytwórcę, który wygrał aukcję. Oznacza to, że wytwórca składając ofertę nie po mniejszą zaoferowanej ceny o uzyskaną pomoc inwestycyjną, natomiast o wielkość tej pomocy obniżane są przychody w momencie sprzedaży energii.

Ważną zmianą jest doprecyzowanie, że łączna pomoc inwestycyjna obliczana jest w odniesieniu do realizacji danej inwestycji (tj. przedmiotowo), a nie podmiotowo (pomoc, jaką może otrzymać wytwórca). W celu ułatwienia stosowania przepisów dotyczących pomocy publicznej w art. 39 ust. 4 i 39a ust. 4 wprowadzony został wzór, zgodnie z którym należy obliczyć wartości pomocy inwestycyjnej, która później będzie podlegała odliczeniu. Dodatkowo w art. 39 ust. 2 i 39a ust. 2 określono, że do pomocy inwestycyjnej nie zalicza się:

- wartości praw majątkowych wynikających z: świadectw pochodzenia, świadectw pochodzenia biogazu rolniczego oraz świadectw efektywności energetycznej,
- środków na pokrycie kosztów

osieroconych przyznawanych na podstawie odrębnych przepisów,

- wartości uprawnień do emisji gazów cieplarnianych,
- w przypadku zmodernizowanej instalacji odnawialnego źródła energii – pomocy przeznaczonej na budowę lub eksploatację tej instalacji, mających miejsce przed rozpoczęciem robót związanych z modernizacją instalacji, na bazie której dokonana została modernizacja.

Wprowadzone zmiany znacznie ułatwiają dotychczasowy sposób określania maksymalnej wartości pomocy, jaką może uzyskać wytwórca do produkowanej energii elektrycznej. Ponadto zniesiony został wymóg odliczenia od tej pomocy wcześniej uzyskanego wsparcia w postaci np. świadectw pochodzenia, co w przypadku istniejących

1 lipca br. weszły w życie przepisy wprowadzające definicję biomasy pochodzenia rolniczego

instalacji powinno zwiększyć poziom wsparcia uzyskiwanego na nowych zasadach.

■ Wsparcie FIT i FIP dla biogazowni i elektrowni wodnych

Istotną zmianą, w porównaniu z dotychczasowymi zasadami wsparcia, jest wprowadzenie, obok systemu aukcyjnego, bardziej przyjaznego dla wytwórców energii systemu taryf gwarantowanych (feed-in-tariff „FIT”) oraz systemu dopłat do ceny rynkowej energii (feed-in premium zwanego „FIP”).

Wsparcie FIT/FIP przeznaczone jest dla instalacji odnawialnego źródła energii, wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej wyłącznie:

- biogaz rolniczy albo
- biogaz pozyskany ze składowisk odpadów, albo

Wsparcie FIT/FIP przeznaczone jest do instalacji odnawialnego źródła energii, wykorzystującego do wytworzenia energii elektrycznej m.in. hydroelektrownie

- biogaz pozyskany z oczyszczalni ścieków, albo
- biogaz inny niż określony w pkt 1-3, albo
- hydroenergię.

Z wsparcia FIT mogą skorzystać wytwórcy energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacjach o zainstalowanej mocy do 500 kW (tj. mikroinstalacjach o mocy do 50 kW oraz małych instalacjach o mocy większej niż 50 kW i mniejszej niż 500 kW). Wsparcie to polega na sprzedaży sprzedawcy zobowiązanemu niewykorzystanej energii elektrycznej, a wprowadzonej do sieci, po stałej cenie, określonej w oparciu o cenę referencyjną dla danej instalacji zgodnie z art. 70e ustawy.

Wsparcie w postaci FIP przeznaczone jest dla wytwórców energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii w instalacji odnawialnego źródła energii, o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 500 kW i nie większej niż 1 MW, którzy sprzedają lub będą sprzedawać niewykorzystaną energię elektryczną, do wybranego podmiotu innego niż sprzedawca zobowiązany. Przedmiotem wsparcia w ramach tego instrumentu jest prawo do pokrycia ujemnego salda, obliczonego na podstawie różnicy między

wartością sprzedaży energii elektrycznej na rynku, a wartością tej energii elektrycznej ustalonej na podstawie ceny zawartej w ofercie tego wytwórcy, dla której przyznano wsparcie.

W ramach systemu FIT oraz FIP zasady określania maksymalnego poziomu wsparcia są jednakowe i odnoszą się do 90% ceny referencyjnej określonej dla danego typu instalacji. Cena referencyjnej za 1 MWh, jaka będzie obowiązywać w 2018 r. dla energii elektrycznej wytwarzanej z poszczególnych technologii, została określona w art. 8 ustawy z 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw. Na kolejne lata cena referencyjna określana będzie na dany rok kalendarzowy w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw energii (art. 77 ustawy OZE).

W odniesieniu do technologii, które mogą skorzystać ze wsparcia FIT i FIP oraz które z punktu widzenia potrzeb rolnictwa i poprawy warunków życia na obszarach wiejskich mają największe znaczenie, na 2018 r. ceny referencyjne zostały określone na poziomie:

- w przypadku energii elektrycznej z biogazu rolniczego:

- ✓ 630 zł/MWh – dla instalacji o mocy mniejszej niż 500 kW,
- ✓ 570 zł/MWh – dla instalacji o mocy nie mniejszej niż 500 kW i nie większej niż 1 MW,
- ✓ 550 zł/MWh – dla instalacji o mocy większej niż 1 MW;
- w przypadku hydroenergii:
 - ✓ 550 zł/MWh – dla instalacji o mocy mniejszej niż 500 kW,
 - ✓ 500 zł/MWh – dla instalacji o mocy nie mniejszej niż 500 kW i nie większej niż 1 MW,
 - ✓ 480 zł/MWh – dla instalacji o mocy większej niż 1 MW.

blicznej tj. w systemie SUDOP, który dostępny jest pod adresem elektronicznym: <https://sudop.uokik.gov.pl/home>. Ma to duże znaczenie, ponieważ jak już wcześniej wspomniano, udzielona na realizację inwestycji odnawialnego źródła energii pomoc inwestycyjna, pomniejsza stałą cenę zakupu energii elektrycznej, o której mowa w art. 70e ustawy OZE.

Nowe formy wsparcia dla biogazowni i elektrowni wodnych mają na celu rozwój instalacji OZE o niewielkich mocach, które nie miałyby

zainteresowania wykorzystaniem OZE na obszarach wiejskich.

■ Zmiany w systemie aukcyjnym

Główne zmiany w aukcyjnym systemie wsparcia dotyczą opisanych wcześniej kwestii związanych ze stosowaniem zasad pomocy publicznej. W tym zakresie zmieniono sposób określania ceny w ofercie bez pomniejszania jej o przyznaną pomoc inwestycyjną. Odliczenie tej pomocy od ceny dopiero po rozstrzygnięciu aukcji ma na celu zapewnienie równych warunków konkurencji pomiędzy uczestnikami aukcji bez względu na to czy korzystają z różnych form wsparcia czy nie.

Nowelizacja ustawy OZE doprecyzowała podział aukcji na tzw. odrębne „koszyki aukcyjne” odpowiadające podziałowi wynikającemu z poszczególnych cen referencyjnych. Dodatkowo, w systemie aukcyjnym dla biogazowni rolniczych, wprowadzono pierwsze rozwiązania, które mają na celu umożliwienie objęcia tego rodzaju wsparciem również biogazu rolniczego, jako paliwa gazowego, wytworzonego w instalacji odnawialnego źródła energii oraz wprowadzanego do sieci dystrybucyjnej gazowej. Jest to kolejny krok w kierunku zwiększenia efektywności zagospodarowania energii wytwarzanej w biogazowniach rolniczych.

Więcej informacji na temat możliwości uzyskania wsparcia w ramach nowych instrumentów FIT i FIP, a także systemu aukcyjnego, w tym również na temat terminów przeprowadzanych aukcji, można uzyskać na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki (<https://www.ure.gov.pl/>), odpowiedzialnego za wdrażanie tego rodzaju pomocy.

Departament Gospodarki Ziemią

☎ 22 623 18 41

Zdjęcia: fotolia

Nowe formy wsparcia dla biogazowni mają na celu rozwój instalacji OZE o niewielkich mocach

W celu skorzystania z wsparcia FIT lub FIP, należy złożyć do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki stosowną deklarację, której tryb i zakres został szczegółowo określony w art. 70b ustawy o odnawialnych źródłach energii. Wraz z deklaracją należy złożyć oświadczenie w zakresie pomocy publicznej, dlatego też niezbędne jest zgromadzenie informacji na temat pomocy inwestycyjnej, jaka została udzielona na daną instalację odnawialnego źródła energii (niezależnie od zmian właścicielskich dotyczących instalacji). Dane na temat pomocy publicznej publikowane są w Systemie Udostępniania Danych o Pomocy Pu-

szans konkurować z innymi instalacjami w systemie aukcyjnym. Dla porównania, przeprowadzone w grudniu 2016 r. pierwsze aukcje, które były dedykowane głównie dla biogazowni rolniczych, pozwoliły na uzyskanie cen po jakiej energia elektryczna z odnawialnych źródeł energii została sprzedana w granicach od 502,23 zł/MWh do 504,57 zł/MWh. Wprowadzone zmiany w sposobie liczenia pomocy publicznej, brak konieczności udziału w aukcji oraz wzrost ceny referencyjnej dla instalacji do 500 kW oraz od 500 kW do 1 MW, powinny przyczynić się do poprawy opłacalności tego rodzaju inwestycji i większego

Nowe inwestycje w spółkach

Rok 2018 to kolejny rok upływający pod znakiem oddanych do użytku i realizowanych przez spółki z udziałem Skarbu Państwa nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi inwestycji z zakresu budowy nowoczesnych obiektów handlowych i magazynowych.

Warunkiem osiągnięcia sukcesu w konkurencyjnym otoczeniu rynkowym jest wprowadzanie dynamicznych i efektywnych zmian zachodzących w szeroko rozumianym sektorze rolno-spożywczym. Sprzyjają temu realizowane inwestycje służące do pozyskania nowych klientów, generowania wyższych przychodów, poprawy jakości infrastruktury handlowej, logistycznej i technicznej, zapewnienia jakości świadczonych usług odpowiadających oczekiwaniom i wymaganiom klientów, podnoszenia poziomu bezpieczeństwa żywności, zagospodarowania dotychczas niewykorzystanej powierzchni, zwiększenia wartości rynkowej nieruchomości. Takie podejście jest jednym z istotnych warunków

osiągnięcia długofalowego wzrostu wartości majątku spółek.

Odnosi się to także do Krajowej Spółki Cukrowej S.A. z siedzibą w Toruniu, która została wpisana do wykazu spółek o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa, w której Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykonując prawa z akcji należących do Skarbu Państwa dąży do zwiększenia jej wartości i ochrony kluczowych interesów gospodarczych państwa. W ramach inwestycji Krajowa Spółka Cukrowa S.A., na terenach wydzierżawionych od Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A., wybuduje terminal przeładunkowo-wysyłkowy, w skład którego wejdą: silos na cukier o pojemności 50 tys. ton, pakownia cukru oraz magazyn logistyczny o pojemności ok. 10 tys. ton. Budowa pierwszego terminalu cukrowego w Polsce umożliwi sprzedaż eksportową poza UE ok. 300 tys. ton cukru w ciągu roku, a możliwość zmagazynowania dodatkowej ilości cukru w Porcie ograniczy konieczność wy-

najmowania zewnętrznych powierzchni w magazynach. Nowy terminal przeładunkowo-wysyłkowy będzie posiadał możliwość przyjęcia cukru dostarczanego w kontenerach kolejowych lub auto-silosami oraz możliwość pakowania w worki polipropylenowe a'25 kg i a'50 kg, które następnie będą układane zarówno w kontenerach, jak i w ładowniach statków konwencjonalnych.

Do zrealizowanych i oddanych do użytku inwestycji zaliczyć można między innymi: nowoczesny magazyn do przechowywania cukru w Cukrowni Krasnystaw, obiekty handlowo-magazynowe w Gdańsku i Bielsku-Białej realizowane przez Krajową Spółkę Cukrową S.A., Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A. i Belskidzki Hurt Towarowy S.A.

Łączna wartość nakładów na inwestycje do zrealizowania w 2018 r. wyniesie ok. 294 mln zł.

Departament Nadzoru Właścicielskiego

☎ 22 623 12 22

Zdjęcia: archiwum MRiRW

Rok 2018 to kolejny rok inwestycji w spółkach nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Na zdjęciu (od lewej): budowany przez Krajową Spółkę Cukrową terminal wysyłkowy na terenach wydzierżawionych od Zarządu Morskiego Portu Gdańsk S.A., zakończona już inwestycja Pomorskiego Hurtowego Centrum Rolno-Spożywczego S.A. oraz wybudowany magazyn w Oddziale KSC S.A. „Cukrownia Krasnystaw”

Kredyty klęskowe krok po kroku

Warunki uzyskania kredytu klęskowego

- **WARUNEK KONIECZNY** – trzeba posiadać protokół oszacowania szkód przez komisję powołane przez wojewodów – wniosek o powołanie komisji składa do wojewody wójt lub burmistrz. Zapytaj w gminie, czy taki wniosek został złożony.
- Wypełnij wniosek o kredyt klęskowy na formularzu przygotowanym przez ARiMR – dokument możesz wydrukować ze strony internetowej Agencji (www.arimr.gov.pl) lub otrzymać w banku.
- Przygotuj inne dokumenty wymagane przez bank.

■ Kto może ubiegać się o kredyt?

Indywidualni rolnicy, mikro, małe lub średnie przedsiębiorstwa, a także duże przedsiębiorstwa.

■ Gdzie ubiegać się o kredyt klęskowy?

O kredyt klęskowy można ubiegać się w następujących bankach:

- Bank PEKAO S. A.;
- Bank Polskiej Spółdzielczości S.A. oraz zrzeszone w nim Banki Spółdzielcze;
- SGB-Bank S. A., a także zrzeszone w nim Banki Spółdzielcze;
- Bank BGŻ BNP Paribas S. A.;
- Bank Zachodni WBK S. A.;
- Krakowski Bank Spółdzielczy.

Uwaga: okres kredytowania i okres karencji w spłacie kredytu rolnik ustala z bankiem. Opłaty i prowizje można negocjować indywidualnie z bankiem.

Procedura ubiegania się o kredyt

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

Nowa forma pomocy

Refundacja części kosztów poniesionych na walkę z ASF dla producentów świń

Od 27.08 do 14.09.2018 r. będzie trwał nabór wniosków na refundację do 75% wydatków poniesionych przez producenta rolnego prowadzącego gospodarstwo, w którym utrzymywane są świnie.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi 10 sierpnia br. ogłosił termin naboru wniosków o udzielenie pomocy finansowej o charakterze *de minimis* w rolnictwie na refundację do 75% wydatków poniesionych przez producenta rolnego, który prowadzi gospodarstwo, w którym utrzymywane są zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (*Sus scrofa*). Wnioski można składać od 27.08.2018 r. do 14.09.2018 r.

Pomoc finansowa dotyczyć może wydatków poniesionych na:

- zakup mat dezynfekcyjnych;
- zakup sprzętu do wykonywania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych oraz produktów biobójczych, środków dezynsekcyjnych lub deratyzacyjnych;

- zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
- zabezpieczenie budynków, w których utrzymywane są świnie, przed dostępem zwierząt domowych.

Do wniosku o udzielenie pomocy należy dołączyć:

- faktury lub ich kopie, rachunki wystawione zgodnie z odrębnymi przepisami lub ich kopie lub kopie umów zlecenia lub o dzieło, dotyczące poniesionych wydatków wraz z dowodami zapłaty potwierdzającymi poniesienie tych wydatków do dnia zakończenia terminu składania wniosków w danym roku kalendarzowym;
- oświadczenie producenta rolnego o liczbie świń utrzymywanych w gospodarstwie;
- oświadczenia albo zaświadczenia

dotyczące pomocy *de minimis* lub pomocy *de minimis* w rolnictwie oraz informacje niezbędne do udzielenia tej pomocy, o których mowa w art. 37 ust. 1 pkt 1 lub ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy z 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej.

Wzór „Wniosku o udzielenie pomocy finansowej o charakterze *de minimis* w rolnictwie na refundację do 75% wydatków poniesionych przez producenta rolnego, który prowadzi gospodarstwo, w którym utrzymywane są zwierzęta gospodarskie z gatunku świnia (*Sus scrofa*)” udostępniony został na stronie internetowej ARiMR.

Wnioski o udzielenie pomocy należy składać w biurach powiatowych Agencji właściwych ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta świń.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90

Zdjęcie: fotolia

Producenci świń do 14.09.2018 r. mogą składać w biurach powiatowych ARiMR wnioski o refundację części kosztów poniesionych na walkę z ASF

Razem łatwiej

Od 30 lipca do 14 września 2018 r. oddziały regionalne ARiMR przyjmują wnioski w ramach działania *Tworzenie grup producentów i organizacji producentów* finansowanego z budżetu PROW 2014-2020

■ Kto może ubiegać się o pomoc?

Wsparcie kierowane jest do nowych grup producentów rolnych, w skład których wchodzi wyłącznie osoby fizyczne. Ponadto o pomoc mogą ubiegać się grupy producentów, które:

- zostały uznane przez dyrektora oddziału regionalnego ARiMR na podstawie planu biznesowego;
- łączą producentów jednego produktu lub grupy produktów, którzy nie byli członkami grupy producentów lub organizacji producentów, utworzonej ze względu na ten sam produkt lub grupę produktów, której przyznano i wypłacono pomoc na rozpoczęcie działalności ze środków Unii Europejskiej po dniu 1 maja 2004 r. w ramach działań i mechanizmów określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 sierpnia 2016 r.;
- w skład grupy producentów nie wchodzi małżonkowie osób, o których mowa powyżej, oraz podmioty powiązane w sposób bezpośredni z osobami, o których mowa powyżej;
- zadeklarują realizację planu biznesowego w celu osiągnięcia jego założeń w trakcie trwania 5-letniego okresu wsparcia.

Wsparcia nie można otrzymać na tworzenie grup producentów rolnych zajmujących się hodowlą drobiu, wyrobami z mięsa drobiowego i jego podrobów.

■ Forma i wysokość pomocy

Pomoc przyznawana jest w okresie pierwszych 5 lat funkcjonowania grupy liczonych od dnia jej uznania.

Wysokość pomocy finansowej, zależy od wartości przychodów netto uzyskanych ze sprzedaży produktów lub grupy produktów, wytworzonych przez jej członków w poszczególnych latach i wynosi:

- w pierwszym roku – 10 proc. przychodów netto,
- w drugim roku – 8 proc. przychodów netto,

Limit wsparcia dla grupy producentów wynosi 100 tys. euro w każdym roku pięcioletniego okresu przyznawania pomocy

- w trzecim roku – 6 proc. przychodów netto,
- w czwartym roku – 5 proc. przychodów netto,
- w piątym roku – 4 proc. przychodów netto.

Limit wsparcia wynosi 100 tys. euro w każdym roku pięcioletniego okresu przyznawania pomocy i pozostaje na niezmiennym poziomie w kolejnych latach.

■ Kryteria oceny wniosków

W pierwszej kolejności pomoc jest przyznawana grupom, które uzyskały największą liczbę punktów w rankingu, ale nie mniej niż 3 pkt. W tej ocenie preferowane są grupy, które m.in. są zorganizowane w formie spółdzielni; wytwarzają wyroby wysokiej jakości, w szczególności produkty rolnictwa ekologicznego; są pro-

ducentami świń, bydła, owiec, kóz, mięsa z tych zwierząt; mają siedzibę w powiecie o wysokim rozdrobnieniu agrarnym; zatrudniają co najmniej dwie osoby na pełny etat lub jedną osobę niepełnosprawną.

■ To się opłaca

Przynależność rolników do grupy producentów sprzyja poprawie ich konkurencyjności, daje możliwość

uzyskania stabilizacji zbytu produktów oraz zwiększenia opłacalności produkcji. Rolnicy należący do grupy producentów mogą bowiem wspólnie planować i organizować produkcję uwzględniając jej wielkość i jakość. Mogą też obniżyć koszty funkcjonowania poprzez wspólne zakupy oraz użytkowanie maszyn i urządzeń, wspólne przygotowanie

produktów do sprzedaży, ich przechowywanie i transport. Grupy to także prosta droga do uzyskania lepszych warunków sprzedaży produktów, jak również możliwość szerszego promowania wyrobów i działalności podmiotu. To wszystko prowadzi do tego, że grupy producentów rolnych mogą skuteczniej konkurować z producentami europejski-

mi i światowymi. Funkcjonowanie rolników w grupach producentów stanowi wręcz gospodarczą konieczność. Warto więc dać sobie szansę na rozwój i poprawę warunków życia.

Biuro Prasowe
☎ 22 318 40 90
Zdjęcie: fotolia

ARiMR odpowiada

na pytania dotyczące wsparcia dla młodych rolników

W jakim terminie ARiMR wyda decyzję przyznającą pomoc? Czy odbędzie się to natychmiast po zweryfikowaniu wniosku czy dopiero przed upływem 210 dni od dnia zakończenia terminu składania wniosków?

Decyzja przyznająca pomoc dla młodego rolnika wydawana jest przez dyrektora oddziału regionalnego, przy czym może on również, korzystając ze swoich kompetencji, udzielić pełnomocnictwa do wyda-

wania decyzji innym osobom, w tym podległym kierownikom biur powiatowych ARiMR. Wydanie decyzji powinno nastąpić niezwłocznie po pozytywnej weryfikacji wniosku. Podane w rozporządzeniu terminy, w tym termin 210 dni od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy na wydanie decyzji w sprawie przyznania pomocy, należy traktować jako maksymalne terminy, w których organ jest zobowiązany

zakończyć poszczególne etapy obsługi wniosku.

Czy jeśli zobowiązę się do uzupełnienia wykształcenia w terminie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji przyznającej pomoc dla młodego rolnika, to w momencie składania wniosku zostaną mi doliczone punkty z tytułu posiadania kwalifikacji rolniczych?

Warunek dotyczący kwalifikacji zawodowych uważa się za spełniony,

Siedziba Centrali ARiMR w Warszawie

Wydanie decyzji o przyznaniu pomocy powinno nastąpić niezwłocznie po pozytywnej weryfikacji wniosku

jeżeli osoba ubiegająca się o pomoc dla młodych rolników posiada udokumentowane wykształcenie rolnicze zasadnicze zawodowe, średnie lub wyższe lub tytuł wykwalifikowanego robotnika lub tytuł mistrza, lub tytuł zawodowy mistrza (w zawodach wymienionych w załączniku 1 do rozporządzenia, uzyskany w formach pozaszkolnych wraz z co najmniej trzyletnim stażem pracy w rolnictwie). Punkty decydujące o kolej-

ności przysługiwania pomocy, przyznawane są za posiadane kwalifikacje zawodowe. Wyjątkowo dopuszcza się możliwość uzupełnienia kwalifikacji w okresie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji, jednak w takim przypadku nie można przyznać punktów z tytułu posiadania wymaganych rozporządzeniem kwalifikacji zawodowych.

Co się rozumie pod pojęciem rozpoczęcia prac budowlanych – czy musi być to jakoś udokumentowane, a jeżeli tak to jak?

nych – czy musi być to jakoś udokumentowane, a jeżeli tak to jak?

Roboty budowlane można rozpocząć na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę (z zastrzeżeniem robót wykonywanych na podstawie zgłoszenia lub nie wymagających ani pozwolenia na budowę, ani zgłoszenia). Decyzja staje się ostateczna po upływie 14 dni od dnia doręczenia jej stronom postępowania, o ile strony nie wniosą w tym terminie odwołania od decyzji.

Decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa, jeżeli budowa nie została rozpoczęta przed upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 3 lata. W takim przypadku należy wystąpić o wydanie nowej decyzji: o pozwoleniu na budowę lub o pozwoleniu na wznowienie robót.

Do robót budowlanych wykonywanych na podstawie zgłoszenia można przystąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia właściwy organ (starosta lub wojewoda) nie wniesie, w drodze decyzji, sprzeciwu i nie później niż po upływie dwóch lat od określonego w zgłoszeniu terminu ich rozpoczęcia (art. 30 ust. 5 ustawy Prawo budowlane). Rozpoczęcie budowy następuje z chwilą podjęcia na terenie budowy prac przygotowawczych, takich jak:

- wytyczenie geodezyjne obiektów w terenie;
- wykonanie niwelacji terenu;
- zagospodarowanie terenu budowy wraz z budową tymczasowych obiektów; wykonanie przyłączy do sieci infrastruktury technicznej na potrzeby budowy (art. 41 ust. 1-2 ustawy Prawo budowlane).

Inwestor ma obowiązek zawiadomić właściwy organ (powiatowego lub wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego) oraz projektan-

Prace budowlane można rozpocząć na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę, z zastrzeżeniem robót wykonywanych na podstawie zgłoszenia lub nie wymagających ani pozwolenia, ani zgłoszenia

ta sprawującego nadzór nad zgodnością realizacji budowy z projektem, o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót, na które jest wymagane pozwolenie na budowę, co najmniej na 7 dni przed ich rozpoczęciem (art. 41 ust. 4 ustawy *Prawo budowlane*). Dołącza także:

- oświadczenie kierownika budowy (robót), stwierdzające sporządzenie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz przyjęcie obowiązku kierowania budową (robotami budowlanymi), a także zaświadczenie o wpisie na listę członków właściwej izby samorządu zawodowego, stanowiącego podstawę do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie;
- w przypadku ustanowienia nadzoru inwestorskiego – oświadczenie inspektora nadzoru inwestorskiego, stwierdzające przyjęcie obowiązku pełnienia nadzoru inwestorskiego nad danymi robotami budowlanymi, a także zaświadczenie, o którym mowa powyżej;
- informację zawierającą dane dotyczące bezpieczeństwa pracy

i ochrony zdrowia zamieszczone w ogłoszeniu, które kierownik budowy ma obowiązek umieścić na budowie.

W sprawie szczegółowych informacji na powyższy temat należy zwrócić się do powiatowego inspektoratu nadzoru budowlanego.

Czy beneficjent może dokonać, w ramach wydatkowania środków z premii, zakupu ciągnika przewidzianego w biznesplanie, przy współfinansowaniu kredytem komercyjnym przy zabezpieczeniu spłaty tego kredytu umową przewłaszczenia?

Zgodnie z § 6 ust. 6 pkt 2 lit b rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 13 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej na operacje typu *Premie dla młodych rolników* w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego PROW 2014-2020 (Dz. U.

z 2018 r. poz. 759 z późn. zm.) zwanego dalej „rozporządzeniem” inwestycje w środki trwałe mogą dotyczyć zakupu wyłącznie nowych maszyn, urządzeń oraz wyposażenia.

Zgodnie z art. 535 § 1 Kodeksu cywilnego przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę.

W przypadku dokonania zakupu maszyny ujętej w biznesplanie, również w przypadku częściowego finansowania zakupu kredytem komercyjnym, beneficjent na podstawie umowy kupna-sprzedaży nabywa rzecz w rozumieniu 535 Kodeksu cywilnego, gdyż sprzedawca przenosi na kupującego własność rzeczy i wydaje mu ją, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. W przypadku dokonania zakupu w ramach kredytu komercyjnego, zabezpieczonego dodatkowo umową przewłaszczenia przyjmuje się, że przy wykonaniu innych obowiązków wynikających z przepisów prawa* zakup również realizuje założenia biznesplanu o ile nie nastąpi przejęcie rzeczy przez bank i utrata przez beneficjenta jej posiadania (władztwa nad rzeczą).

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: M. Niestony, fotolia, archiwum ARiMR

W przypadku dokonania zakupu w ramach kredytu komercyjnego, dodatkowo zabezpieczonego umową przewłaszczenia, zakup również realizuje założenia biznesplanu

* Zgodnie z § 22 rozporządzenia, beneficjent powinien m. in.: prowadzić jako kierujący gospodarstwem działalność rolniczą w gospodarstwie, którego rozwoju dotyczy biznesplan, co najmniej do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy oraz umożliwiać przeprowadzenie przez uprawnione podmioty kontroli na miejscu lub kontroli dokumentów.

Z pierwszej ręki

308 mld zł wypłaciła Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa od początku swojego istnienia, czyli od 1994 r., do 30 czerwca 2018 r. Z tej kwoty **162,4 mld zł** trafiło do rolników w ramach dopłat bezpośrednich; **123 mld zł** wypłaciła ARiMR w ramach unijnych programów pomocowych wdrażanych od 2002 r. Z kolei **22,6 mld zł** to pomoc udzielona z budżetu krajowego, która została przeznaczona m.in. na dopłaty do kredytów inwestycyjnych i kłękowych, dofinansowanie kosztów utylizacji padłych zwierząt gospodarskich oraz wsparcie wypłacane do gruntów, które zostały zalesione w latach 2002-2003.

Do 30 września 2018 r. posiadacze zwierząt, którzy przystąpili do programu wypłat rekompensat za nieprzerwane nieutrzymywanie w gospodarstwie trzody chlewnej, mogą składać w biurach powiatowych ARiMR wnioski o:

- wypłatę II transzy rekompensaty – jeżeli przystąpili do programu w 2017 r.,
- wypłatę III transzy rekompensaty – jeżeli przystąpili do programu w 2016 r.,
- wypłatę IV transzy rekompensaty – jeżeli przystąpili do programu w 2015 r.

ARiMR przypomina, że aby międzyplony ścierniskowe zostały uznane za elementy proekologiczne konieczne jest: po pierwsze wysianie mieszanki w terminie od 1 lipca do 20 sierpnia; po drugie **utrzymanie mieszanki co najmniej do 15 października lub przez okres co najmniej 8 tygodni liczony od dnia jej wysiewu** – w tym drugi przypadku dzień wysiewu mieszanki **musi zostać podany w oświadczeniu**. Wzór Oświadczenia jest dostępny w każdym biurze powiatowym ARiMR.

Oświadczenie, które należy złożyć do kierownika biura powiatowego Agencji w terminie 7 dni liczonych od dnia wysiewu mieszanki powinno zawierać następujące elementy:

- imię i nazwisko/pełną nazwę rolnika;
- numer identyfikacyjny rolnika;
- pełny teryt działki ewidencyjnej, na której położony jest element proekologiczny;
- nazwę i oznaczenie elementu proekologicznego wskazanego we wniosku;

- datę wysiewu mieszanki w międzyplonie ścierniskowym.

Mieszanka nie może być utrzymywana jako uprawa w plonie głównym w roku następującym po roku jej wysiania.

Zakończyło się przyjmowanie wniosków o przyznanie pomocy z PROW 2014-2020 na:

- *Premie dla młodych rolników* – nabór trwał od 29 czerwca do 30 lipca 2018 r. Do 7 sierpnia zarejestrowano w ARiMR 4979 o przyznanie 100 tys. zł premii na samodzielne rozpoczęcie gospodarowania. Nie jest to liczba ostateczna, gdyż część młodych rolników zdecydowała się zapewne na złożenie wniosków za pośrednictwem poczty i minie trochę czasu zanim trafią one do ARiMR.
- *Modernizację gospodarstw rolnych* – w naborze przeprowadzonym od 28 czerwca do 27 lipca 2018 r. można było ubiegać się o pomoc na inwestycje w Modernizację gospodarstw rolnych związane z produkcją psiat (obszar A), produkcją mleka krowiego (obszar B) czy produkcją bydła mięsnego (obszar C). Do 5 sierpnia zarejestrowano w ARiMR 680 wniosków o takie wsparcie. Nie jest to liczba ostateczna, ponieważ część rolników złożyła wnioski za pośrednictwem poczty lub biur powiatowych ARiMR i minie trochę czasu zanim trafią one do oddziałów regionalnych Agencji, gdzie zostaną zarejestrowane.

- *Restrukturyzację małych gospodarstw* – wnioski można było składać od 18 czerwca do 17 lipca 2018 r. Do 7 sierpnia zarejestrowano w ARiMR 7958 wniosków o przyznanie 60 tys. zł premii na inwestycje zmierzające do restrukturyzacji gospodarstwa. Ponieważ wnioski można było składać za pośrednictwem poczty, ich liczba może jeszcze ulec zmianie.
- *Zalesianie gruntów* – wnioski o pomoc można było składać od 1 czerwca do 31 lipca 2018 r. Do 7 sierpnia w ARiMR zarejestrowano 757 wniosków o przyznanie wsparcia na posadzenie lasu na powierzchni 1210 ha. Złożone przez rolników wnioski zostaną poddane ocenie. Wnioskowi przyznane zostaną punkty na podstawie kryteriów wyboru operacji, a suma uzyskanych punktów będzie decydowała o kolejności przysługiwania pomocy.

Biuro Prasowe

☎ 22 318 40 90

Zdjęcia: fotolia, ©Pantherstock/ Photogenica

Państwowe grunty na półmetku roku

Jednym z najważniejszych zadań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jest zagospodarowanie państwowych gruntów. Warto przeanalizować wyniki dzierżawy, sprzedaży czy też nieodpłatnego przekazania uprawnionym podmiotom osiągnięte po sześciu miesiącach 2018 r.

■ Dzierżawa gruntów rolnych

Od ponad dwóch lat podstawową formą zagospodarowania gruntów rolnych Zasobu jest dzierżawa. Ta forma zagospodarowania nieruchomości jest bardzo korzystna dla rolników i cieszy się dużym zainteresowaniem. W bieżącym roku Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa zamierza wydzierżawić rolnikom ok. 62,5 tys. ha. Do końca czerwca 2018 r. Oddziały Terenowe KOWR wydzierżawiły prawie 24 tys. ha na podstawie ponad 3 tys. zawartych umów.

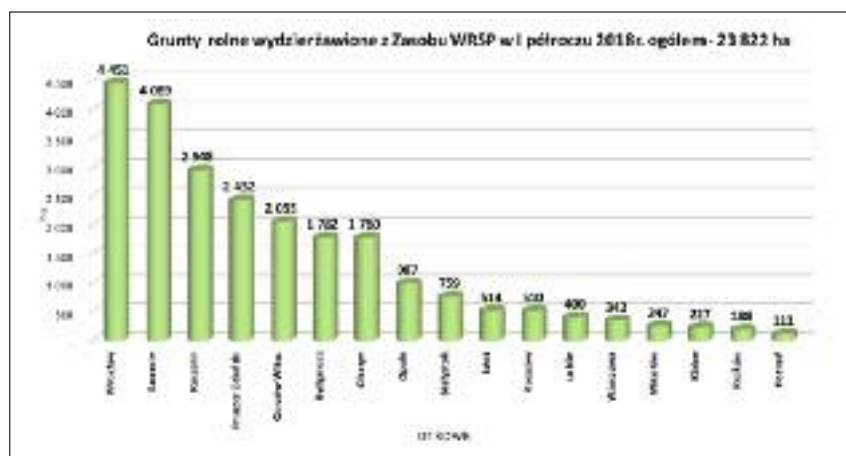
Wykonanie rocznego planu wydzierżawiania na 2018 r. wynosi więc niespełna 40%. Jednak każdy kto zna specyfikę zagospodarowywania gruntów wie, że początek roku jest najtrudniejszy, natomiast im bliżej końca roku tym tem-

po dzierżawy i sprzedaży intensywnie wzrasta.

Należy zaznaczyć, że wprowadzenie przez KOWR planu dzierżawy na 2018 r. nastąpiło po raz pierwszy w ponad 25-letniej historii gospodarowania Zasobem.

Do końca czerwca KOWR przeprowadził prawie 5 tys. przetargów na dzierżawę. Najwięcej OT w Lublinie – ponad 500, Wrocławiu – prawie 500 i Szczecinie – 440. W tym okresie najwięcej wydzierżawiły OT KOWR we Wrocławiu – 4451 ha, w Szczecinie – 4089 ha oraz Koszalinie – 2948 ha.

Według stanu na koniec czerwca 2018 r. w dzierżawie pozostało 1 042 625 ha (tj. 76% powierzchni pozostającej w Zasobie),

głównie na terenie działania oddziałów: we Wrocławiu, w Poznaniu, Szczecinie i Warszawie.

Wysokość czynszu dzierżawnego

Średni czynsz dzierżawny dla umów dzierżawy zawartych w pierwszym półroczu 2018 r. wyniósł 7,9 dt/ha. Najwyższy czynsz dzierżawny KOWR uzyskał w województwach: opolskim – 15,1 dt/ha, łódzkim – 14,2 dt/ha, lubelskim – 12,4 dt/ha. Natomiast najniższy czynsz dzierżawny KOWR zanotował w województwach: wielkopolskim – 4,4 dt/ha, zachodniopomorskim – 4,8 dt/ha oraz pomorskim – 6,6 dt/ha.

Warto dodać, że od 20 sierpnia 2016 r. wysokość czynszu dzierżawnego za jeden hektar gruntu w danej klasie, położonego w określonym okręgu podatkowym, regulowana jest Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Stawki czynszu dzierżawnego zostały w sposób przejrzysty zaprezentowane w Tabeli stawek, stanowiącej załącznik do ww. rozporządzenia. Poza zasadami naliczania czynszu dzierżawnego od użytków rolnych, w rozporządzeniu określono również zasady ustalania czynszu od innych składników majątkowych wchodzących w skład przedmiotu dzierżawy m.in. od budynków, budowli i urządzeń

z nimi związanych. Wyliczony zgodnie z rozporządzeniem czynsz dzierżawny stanowi zarówno wartość czynszu wywoławczego do licytacji w przetargach, jak i wysokość czynszu, jaki przyszedł dzierżawca ustalonej w drodze przetargu ograniczonego ofertowanego będzie zobowiązany płacić KOWR. Czynsz w przetargu ograniczonym ofertowym jest stały i nie stanowi kryterium oceny ofert.

Sprzedaż państwowej ziemi

Dzierżawa nie jest jedyną formą gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa. KOWR również sprzedaje państwowe grunty. Sprzedaż objęte są głównie działki o powierzchni do 2 ha oraz tereny inwestycyjne, które są bardzo poszukiwane przez inwestorów m.in. pod budownictwo mieszkaniowe,

nowe w: Kielcach – 326 ha, Lublinie – 244 ha i Gorzowie Wlkp. – po 221 ha.

Średnia cena sprzedaży 1 ha gruntu rolnego w pierwszym półroczu 2018 r. wyniosła 25 072 zł. Najwyższe średnie ceny sprzedaży gruntów rolnych odnotowano w województwach: pomorskim – 45,6 tys. zł/ha, kujawsko-pomorskim – 42,9 tys. zł/ha i małopolskim – 36,4 tys. zł/ha. Najniższą średnią cenę sprzedaży uzyskano w województwach: podlaskim – 14,9 tys. zł/ha, świętokrzyskim – 16,1 tys. zł/ha oraz łódzkim – 19,2 tys. zł/ha.

Trwałe rozdysponowanie nieruchomości

Trwałe rozdysponowanie nieruchomości Zasobu (poza sprzedaż) to również nieodpłatne przekazania uprawnionym podmiotom, złasz-

centra biznesowo-logistyczne czy składy magazynowe, nieruchomości położonych w specjalnych strefach ekonomicznych (SSE).

W 2018 r. KOWR zamierza sprzedać 7,37 tys. ha gruntów rolnych i nierolnych. W ciągu pierwszych sześciu miesięcy bieżącego roku KOWR sprzedał 1,9 tys. ha, w tym 1,6 tys. ha gruntów rolnych. Wykonanie rocznego planu sprzedaży w 2018 r. jest na poziomie 26%.

Największe powierzchnie gruntów rolnych sprzedały oddziały tere-

cza jednostkom samorządu terytorialnego (głównie gminom). Od stycznia do końca czerwca br. KOWR nieodpłatnie przekazał samorządom ok. 160 ha. Nieodpłatne przekazanie nieruchomości stanowi wsparcie dla samorządów i społeczności lokalnych. Powstają na nich place zabaw, boiska sportowe, świetlice wiejskie i wiele innych obiektów służących lokalnej społeczności.

Departament Gospodarowania Zasobem

☎ 22 45 25 456

Zdjęcie: fotolia

Dobre wyniki handlu zagranicznego mięsem

Od akcesji do UE rośnie eksport mięsa z Polski, co pozwala na utrzymanie dominującej pozycji wśród unijnych eksporterów tego asortymentu. W 2017 r. Polska była największym unijnym eksporterem drobiu, trzecim eksporterem wołowiny oraz piątym – wieprzowiny. W okresie pierwszych pięciu miesięcy br. odnotowaliśmy dalszy wzrost eksportu.

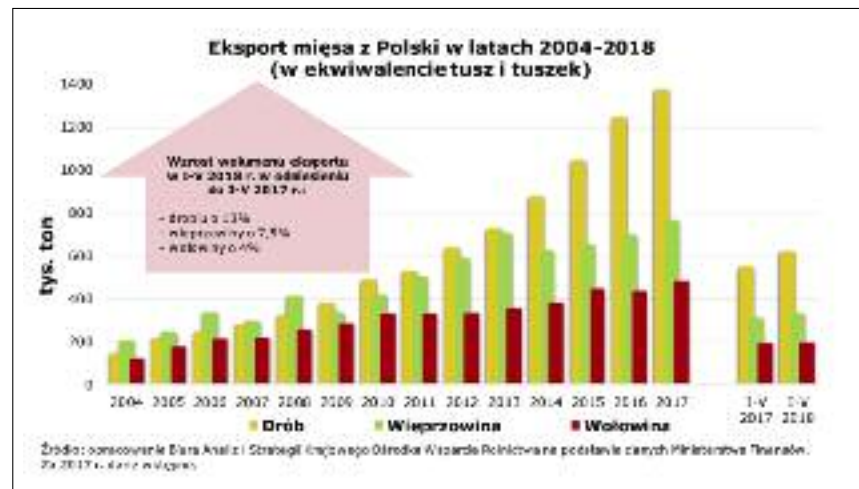
Wzrostowi eksportu sprzyja utrzymujący się popyt zagraniczny na produkty mięsne oraz konkurencyjność cenowa polskich produktów na rynku unijnym. W okresie od stycznia do maja 2018 r. łączne przychody ze sprzedaży zagranicznej produktów drobiowych, wieprzowych i wołowych wyniosły blisko 2,4 mld euro i były o 16% większe niż przed rokiem.

Do końca 2018 r. tendencje wzrostowe w eksporcie mięsa i jego przetworów z Polski prawdopodobnie zostaną utrzymane. W całym 2018 r. eksport (w ujęciu ilościowym), według prognozy IERiGŻ – PIB, w przypadku drobiu

może być większy o 10%, produktów wołowych i cielęcych – o 3%, a asortymentu wieprzowego – o 5%.

■ Polski handel zagraniczny drobiem

Polska jest największym eksporterem produktów drobiowych w Unii Europejskiej. Eksport drobiu rośnie nieprzerwanie od 2001 r., a tendencje wzrostowe wykazuje już od 1995 r. W 2017 r. z Polski wywieziono blisko 1,4 mln ton drobiu (w ekwiwalencie tuszek) – 10 razy więcej niż w 2004 r., 33 razy więcej niż w 2000 r. oraz 76 razy więcej niż w roku 1995. Czynniki, które stymulują wzrost sprzedaży zagra-

nicznej drobiu, są przede wszystkim: konkurencyjność cenowa polskich produktów na rynku unijnym (cena tuszek kurcząt jest przeciętnie o 25-30% niższa od średniej ceny w UE), wysoka jakość produktów drobiowych produkowanych w Polsce oraz rosnący popyt na drób w Unii Europejskiej i na świecie.

W okresie styczeń-maj 2018 r. z kraju wyeksportowano 618 tys. ton produktów drobiowych (w ekwiwalencie tuszek), o 13% więcej niż przed rokiem, a przychody uzyskane ze sprzedaży zagranicznej były o 25% większe i przekroczyły 1 mld euro. Do wzrostu eksportu w znacznym stopniu przyczyniły się restrykcje handlowe wprowadzone przez UE na import drobiu z Brazylii, co pozwoliło krajowym przedsiębior-

com na zwiększenie sprzedaży na rynku unijnym.

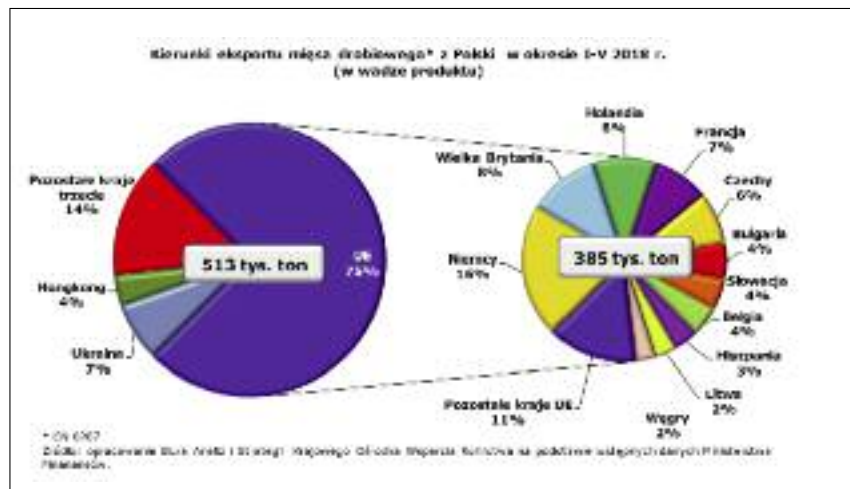
Dominującą pozycję w eksporcie z Polski miało mięso kurze (76% udziału w wolumenie eksportu drobiu), mięso indyjskie stanowiło 15%

wolumenu całego eksportu produktów drobiowych, a mięso z gęsi, kaczek i perliczek (łącznie) – 1,5%.

W okresie pięciu miesięcy 2018 r. wyeksportowano 513 tys. ton mięsa i podrobów z drobiu (w wadze produktu). Największymi rynkami zbytu dla krajowego mięsa drobiowego były państwa UE, do których łącznie skierowano 385 tys. ton mięsa i podrobów z drobiu, co stanowiło $\frac{3}{4}$ wolumenu wyeksportowanego asortymentu. Mięso wywożono m.in. do Niemiec (81 tys. ton – 16% udziału w wolumenie), Wielkiej Brytanii (44 tys. ton – ponad 8%), Holandii (39 tys. ton – niecałe 8%), a także Francji (35 tys. ton – 7%) oraz Czech (32 tys. ton – 6%). Wśród krajów trzecich głównym importerem polskiego mięsa drobiowego (pod względem wolumenu) była Ukraina (4. odbiorca spośród wszystkich krajów, 36 tys. ton – z 7% udziałem w wolumenie) i Hongkong (9. odbiorca, 19 tys. ton, z 4% udziałem).

W 2018 r. tempo wzrostu eksportu drobiu, zgodnie z prognozą IERiGŻ – PIB, może wynieść około 10% i będzie determinowane utrzymaniem przewagi cenowej polskiego asortymentu na rynku UE. Ostateczny wolumen sprzedaży zagranicznej będzie w dużym stopniu uzależniony od możliwości eksportu do państw pozaunijnych, które

wprowadziły ograniczenia na import polskiego drobiu. Przewiduje się, że pozytywne skutki przywracania relacji handlowych z partnerami pozaunijnymi będą już widoczne w drugiej połowie 2018 r.

Drób pochodzący z importu stanowi niewielki odsetek mięsa znajdującego się w obrocie handlowym w Polsce i ma niewielki wpływ na sytuację podaży-popytu. Od stycznia do maja 2018 r. import produktów drobiowych wyniósł 59 tys. ton (w ekwiwalencie tuszek) i był o 5% mniejszy niż przed rokiem. Wydatki poniesione na zakup tego asortymentu wzrosły o 10%, do 115 tys. euro. W 2018 r., z uwagi na znaczną podaż asortymentu drobiowego na rynku krajowym, import drobiu będzie prawdopodobnie kształtował się na poziomie zbliżonym do notowanego w roku 2017.

■ Polski handel zagraniczny wołowiną

Polska jest trzecim eksporterem wołowiny wśród krajów Unii Europejskiej (po Hiszpanii i Irlandii). Korzystnie na wzrost krajowego eksportu produktów wołowych wpływa konkurencyjna cena żywca wołowego w Polsce na tle innych unijnych producentów, która jest przeciętnie o 10-15% niższa od średniej ceny w UE. W 2017 r. z Polski wyeksportowano 483 tys. ton żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielę-

cych (w ekwiwalencie tusz), o 11% więcej niż w 2016 r. i czterokrotnie więcej niż w roku akcesji Polski do UE.

W okresie styczeń-maj 2018 r. wywieziono 196 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 4% więcej niż przed rokiem, a przychody uzyskane z eksportu wzrosły o 19%, do 663 mln euro. Eksportowano przede wszystkim mięso świeże i schłodzone (70% udziału w wolumenie) oraz mrożone (22% udziału).

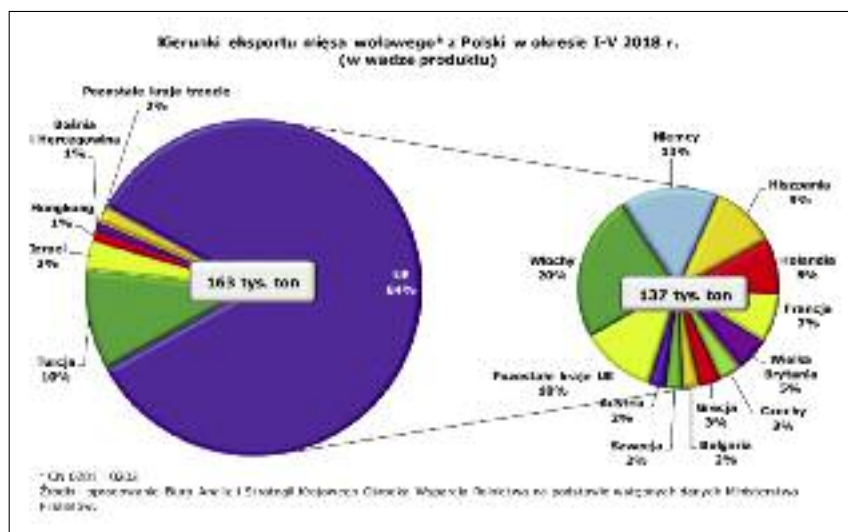
Eksport mięsa wołowego i cielęcego w okresie pierwszych pięciu miesięcy 2018 r. wyniósł 163 tys. ton (w wadze produktu). Odbiorcami były przede wszystkim kraje UE

(137 tys. ton – 84% udziału w wolumenie eksportu), w tym m.in. Włochy (32,5 tys. ton – 20%), Niemcy (22 tys. ton – 13%), Hiszpania (14 tys. ton – 9%) i Holandia (12 tys. ton – 8%). Poza obszar celnny UE wołowinę z Polski kierowano do Turcji (16 tys. ton – 10%) i Izraela (5 tys. ton – 3%).

Rosnący popyt importowy, zwłaszcza ze strony krajów azjatyckich, oraz uznanie Polski jako kraju wolnego od BSE prawdopodobnie przyczynią się do dalszego wzrostu sprzedaży zagranicznej produktów wołowych i cielęcych. W 2018 r. (według prognozy IERiGŻ – PIB) eksport tego asortymentu z Polski może być o około 3% większy niż w 2017 r.

Import wołowiny do Polski jest niewielki i obejmuje przede wszystkim mięso i żywca. W okresie styczeń-maj 2018 r. do kraju przywieziono 19 tys. ton produktów wołowych i cielęcych, o 11% mniej niż przed rokiem. Import żywca wyniósł 82 tys. sztuk i był o 20% większy (w tym cieląt przywieziono 29 tys. sztuk, o 50% więcej niż przed rokiem).

W 2018 r. import produktów wołowych i cielęcych do Polski (w ocenie IERiGŻ – PIB) może być o około 3% większy niż w 2017 r., przede

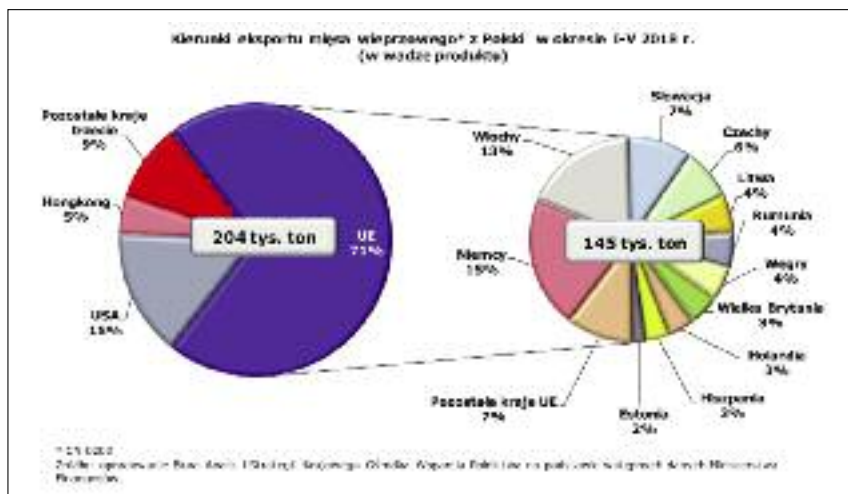
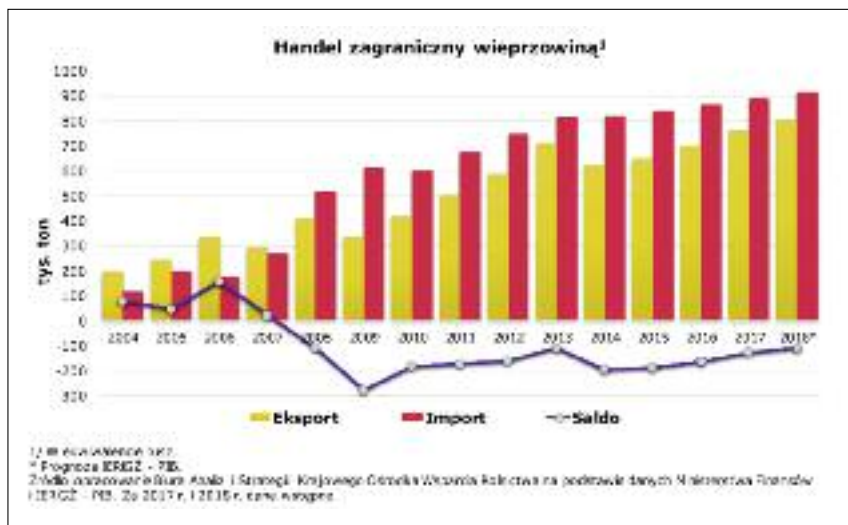

W strukturze towarowej eksportu wieprzowiny 62% zajmowało mię-

W okresie pierwszych pięciu miesięcy 2018 r. z Polski wywieziono 333 tys. ton mięsa, przetworów, tłuszczów wieprzowych i żywca (w ekwiwalencie tusz), o 7,5% więcej niż przed rokiem, a łączne przychody z eksportu osiągnęły po-

W 2018 r., w związku z utrzymującym się światowym popytem na wieprzowinę, zwłaszcza ze strony krajów pozaunijnych, przyrost krajowej produkcji będzie prawdopodobnie kierowany na eksport. Ograniczająco na wzrost eksportu z Polski może wpływać prognozowany wzrost produkcji u liczących się światowych, w tym unijnych, producentów tego mięsa, co nasili konkurencję. Utrudnieniem dla kra-

owych eksporterów są ograniczenia wywozu związane z występowaniem ASF w Polsce. Uniemożliwiają one sprzedaż wieprzowiny na nie-

które perspektywiczne rynki azjatyckie. W efekcie w 2018 r., w ocenie IERiGŻ – PIB, tempo wzrostu eksportu produktów wieprzowych z Polski będzie prawdopodobnie wolniejsze niż w 2017 r. i może wynieść około 5% wobec 9% w 2017 r.

Przywóz produktów wieprzowych do Polski w okresie styczeń-maj 2018 r. zwiększył się o 11%, do 391 tys. ton (w ekwiwalencie tusz). Wydatki poniesione na import wieprzowiny wyniosły 749 mln euro i były o 1% mniejsze niż przed rokiem. Największy udział w wolumenie sprowadzonej wieprzowiny miały mięso (312 tys. ton, tj. 80%) oraz żywiec (71 tys. ton, tj. 18%). W pierwszych pięciu miesiącach 2018 r. zaimportowano 2,9 mln sztuk trzody chlewnej, o 4% więcej niż przed rokiem. Z uwagi na większą podaż wieprzowiny na rynku krajowym, w 2018 r. tempo wzrostu importu produktów wieprzowych do Polski może być wolniejsze od notowanego w roku 2017.

Biuro Analiz i Strategii
☎ 22 376 72 29
Zdjęcia: fotolia

Biuletyn informacyjny nr 8/2018 (208). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Wojciech Adamczyk, Joanna Czaplą, Jerzy Dąbrowski, Joanna Gierulska, Waldemar Guba, Magdalena Józeficka, Ewa Markowska-Bzducha, Justyna Matys, Bogusław Rzeźnicki, Michał Rzytki, Aleksandra Szelągowska, Joanna Warowny.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Projekt graficzny: Paulina Furman, Artur Kubat. **Współpraca:** Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na str. I-IV okładki:** fotolia, archiwum MRiRW. **Zdjęcia na str. 1-7:** fotolia, archiwum MRiRW.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel. (22) 623 11 75, (22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/rolnictwo/biuletyny-informacyjne-ministerstwa>; <http://www.arimr.gov.pl/dla-beneficjenta/biblioteka.html>;

ISSN 1233-9784. Podpisano do druku: 29 sierpnia 2018 r.

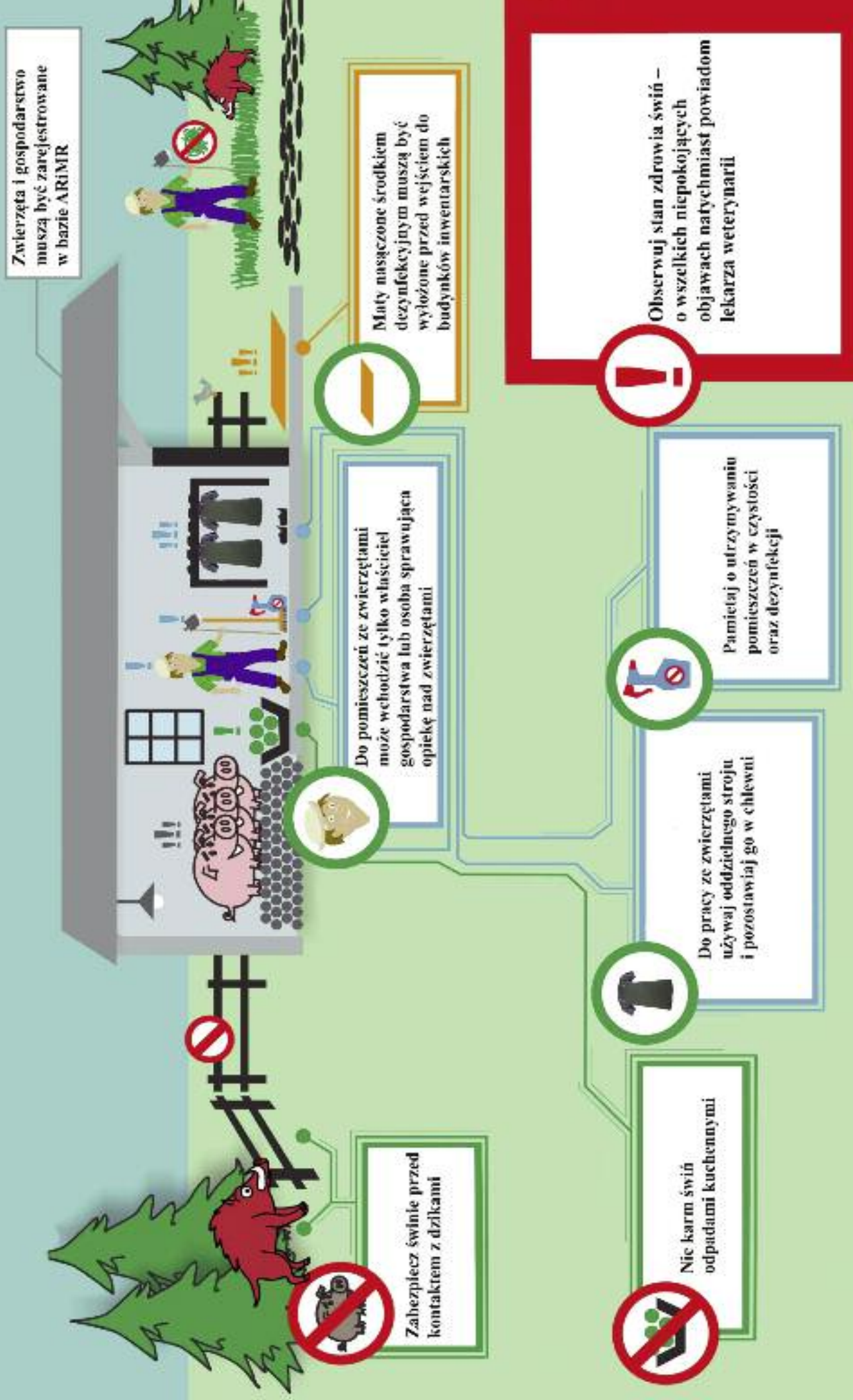
Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowscy Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych opublikowanych na stronach czasopisma zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukowanie i rozpowszechnianie materiałów graficznych tj. ilustracji, rycin, zdjęć itp.

UWAGA ASF!

ZASADY, KTÓRYCH NALEŻY PRZESTRZEGAĆ W CELU OCHRONY GOSPODARSTWA PRZED WIRUSEM AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ (ASF)

**KRAJOWA PIELGRZYMKA ROLNIKÓW
Ogólnopolskie
Święto Dziękczynienia Bogu za Plony**

**DOŻYNKI JASNOGÓRSKIE
1-2 września 2018 r.**